

Inhoudsopgave:

INLEIDING:	2
KORTE SCHETS VAN DE PROBLEMATIEK:	3
HOOFDSTUK 1 WAT IS JEUGDCRIMINALITEIT?	4
<i>1.1 Projecten voor twaalfminners:</i>	5
<i>1.2 Jeugdcriminaliteit en Etniciteit:</i>	8
<i>1.3 Samenvatting hoofdstuk 1:</i>	11
HOOFDSTUK 2 WAT IS PREVENTIE?	12
<i>2.1 Omschrijving van de begrippen:</i>	12
<i>2.2 conclusies van de Algemene Rekenkamer:</i>	13
<i>2.3 De fasen van preventief werken:</i>	14
<i>2.4 Samenvatting hoofdstuk 2:</i>	16
HOOFDSTUK 3 VISIE VAN DE KONINGIN BEATRIXSCHOOL:	17
<i>3.1 interviews met sleutelinformanten:</i>	19
<i>3.2 Samenvatting hoofdstuk 3:</i>	25
HOOFDSTUK 4 ONDERZOEK:	26
<i>4.1 het onderzoeksontwerp</i>	26
<i>4.2 de resultaten van het onderzoek:</i>	27
HOOFDSTUK 5 EEN ADVIES:	37
PROCESEVALUATIE EN DANKWOORD:	42
BIJLAGE 1: STEEDS MEER CRIMINEELTJES ONDER DE TWAALF JAAR...	43
BIJLAGE 2: LES IN NORMEN EN WAARDEN OP SCHOOL	44
BIJLAGE 3: DE JONGSTE CRIMINEEL IS 6 JAAR VOLKSKRANT 2001	45
BIJLAGE 4: DE VRAGENLIJST VOOR DE KINDEREN	47
VOETNOTEN:	55

Inleiding:

In het nieuws wordt regelmatig gesproken over jeugdcriminaliteit, gepleegd door kinderen jonger dan twaalf jaar oud. De zogenaamde twaalfminners kunnen strafrechtelijk niet vervolgd worden. Tijdens de derdejaars stage heb ik gewerkt bij de jeugdreclassering. Hier betrof het jongeren boven de twaalf jaar die wel strafrechtelijk vervolgd konden worden. De keuze van die stage en de keuze voor het onderwerp jeugdcriminaliteit kies ik omdat jongeren vaak gemotiveerd zijn tot verandering in gedrag en keuzes die zij kunnen maken. Deze groep jeugdige delinquenten onder de twaalf jaar is sterk groeiend. In Trouw van 19 juni 1999 staat dat de kinderen zich vooral schuldig maken aan geweldsdelicten, straatroof, zakkenrollerij en inbraken uit woningen, bedrijven en auto's.(zie bijlage 1).

Tijdens mijn stage heb ik veel contacten gehad met middelbare scholen waar de cliënten van de jeugdreclassering op school zaten. Hier merkte ik dat de scholen bereid zijn mee te werken aan de hulpverlening, dit als doel om het beste voor de cliënt te bereiken. De bedoeling is dat de jongere de opleiding behaalt.

Graag zou ik willen uitzoeken of een basisschool de signalen herkent en wat zij ermee doen.

Via de stichting Ondernemend Welzijn kwam ik in contact met Indra Jankie, school maatschappelijk werker. (zie het interview op pagina 21)

Samen hebben wij een probleemstelling gemaakt voor de scriptie, deze zal dan ook de leidraad zijn van mijn afstudeeropdracht:

Hoe gaat de koningin Beatrixschool preventief om met jeugdcriminaliteit en wat kunnen zij aan het huidige beleid veranderen?

Het doel van de afstudeeropdracht is te inventariseren of de leerlingen, school en instellingen in de Schilderwijk bekend zijn met het fenomeen jeugdcriminaliteit. Door middel van vragenlijsten en interviews wil ik antwoord krijgen op bovenstaande vraag. Naar aanleiding van de vragenlijsten en interviews zal ik een advies uitbrengen aan de Koningin Beatrixschool.

Het onderzoek heeft geresulteerd in de volgende hoofdvragen:

1. **Wat doet de Koningin Beatrixschool aan preventieve projecten?**
2. **Hoe ervaren de leerlingen van de groepen 6,7 en 8 jeugdcriminaliteit op school?**
3. **Hoe kan de Koningin Beatrixschool het aanwezige beleid verbeteren?**

Uit deze drie hoofdvragen zijn de volgende drie deelvragen ontstaan:

1. **Wat is jeugdcriminaliteit?**
2. **Wat is preventie?**
3. **Hoe denken sleutelinformanten over jeugdcriminaliteit bij twaalfminners?**

Korte schets van de problematiek:

Op Internet trof ik het volgende bericht aan: (2) Dit kranten artikel is een eye-opener wat betreft de problematiek van de twaalfminners. Diverse gemeente (zie hoofdstuk 1.2 projecten voor twaalfminners) hebben een aanpak bedacht om ervoor te zorgen dat de criminaliteit bij de twaalfminners stopt.

Het project Preventie van Jeugddelinquentie is een samenwerkingsverband tussen de politie, Halt Haarlem, de Raad voor de Kinderbescherming en de RIAGG Zuid-Kennemerland. Uit onderzoek blijkt dat er nog nauwelijks systematisch gegevens worden bijgehouden over de criminaliteit bij beneden 12-jarigen.

Daarnaast kent het Nederlandse strafrecht geen regelgeving voor kinderen onder de 12 jaar. Hierdoor is er geen registratie van de problemen waardoor twaalfminners nauwelijks consequenties ondervinden van hun gedrag. Het project kent dan ook twee delen: het registreren en een afdoeningstraject. Wanneer een kind aangehouden wordt door de politie, geeft deze dat door aan de Raad voor de Kinderbescherming. Daar wordt bekeken of het kind geïndiceerd wordt voor het project. Als dat het geval is stuurt de Raad de gegevens door naar het RIAGG en Bureau Halt. Bureau Halt heeft vervolgens een gesprek met kind en ouders. Het kind krijgt een huiswerkopdracht mee, waarbij nagedacht moet worden over de vragen: waarom heb ik het gedaan, wat is de schade, hoe kan ik het weer goed maken en hoe zorg ik ervoor dat het niet meer gebeurt. In een tweede gesprek worden de antwoorden besproken. Indien wenselijk volgt in dezelfde periode een huisbezoek door een RIAGG-medewerker.

Alle gegevens die tijdens het traject worden verzameld worden bijgehouden in een dossier dat door de Kinderbescherming wordt beheerd. Tijdens een regelmatig te houden casuïstiekoverleg, waarin alle betrokken instanties participeren, wordt bekeken of de casus naar tevredenheid is afgerond of dat er aanvullende stappen ondernomen moeten worden.

Deze eye-opener leidt tot het eerste hoofdstuk van deze afstudeeropdracht: Wat is jeugdcriminaliteit?

Hoofdstuk 1 Wat is jeugdcriminaliteit?

Er wordt in veel boeken en kranten geschreven over jeugdcriminaliteit. In dit hoofdstuk wil ik de jeugdcriminaliteit bij de groep twaalfminners beschrijven.

Als eerste zal ik een definitie weergeven over wat jeugdcriminaliteit daadwerkelijk is.

Er wordt veel gesproken over de veranderende normen en waarden in de maatschappij. In de Volkskrant(3) staat beschreven dat het Kabinet kinderen op jonge leeftijd respect wil bijbrengen voor “algemeen” geldende waarden en normen (zie bijlage 2.)

In hoofdstuk 1.2 staan twee preventieve projecten voor twaalfminners beschreven, in Drenthe en in Den Haag. Ook staat in dit hoofdstuk de STOP reactie beschreven, het rapport “ met de neus op de feiten” van Montfrans, en hoe het Openbaar Ministerie tegen de jeugdcriminaliteit aankijkt.

Vervolgens staat in hoofdstuk 1.3 de jeugdcriminaliteit en etniciteit beschreven. Hier staat beschreven dat hoe groter de groep jongeren in een bepaalde bevolkingsgroep is, hoe meer deze groep bijdraagt aan jeugdcriminaliteit. De koningin Beatrixschool staat in een zogenaamde zwarte wijk, dus de signalen van allochtone jongeren en criminaliteit sluit goed aan op de voor beschreven projecten.

Jeugdcriminaliteit is een verzamelnaam voor veel verschillende strafbare gedragingen van jeugdigen tot en met 24 jaar. De groep waar het jeugdstrafrecht zich op richt is die van 12 tot 18 jarigen. Van 18 tot 24 jaar spreken we van jongvolwassenen.

Jeugdcriminaliteit omvat zogenaamd opgroeigedrag waarbij zo nu en dan de normen worden overschreden. Kinderen, pubers en adolescenten hebben nu eenmaal de normale (gezonde) neiging om te experimenteren en grenzen te verkennen. Maar het kan ook gaan om ernstiger vormen van strafbaar gedrag, bijvoorbeeld het veelvuldig en stelselmatig plegen van delicten, om er een dure levensstijl op na te kunnen houden of om deel te kunnen uitmaken van een groep waarin delinquent gedrag de groepsnorm is. Sommige jongeren maken zich schuldig aan gewelddadiger vormen van criminaliteit.

In de jaren tachtig ontstond de behoefte om beter zicht te krijgen op de ernst en omvang van jeugdcriminaliteit en een efficiënte en effectieve aanpak te ontwikkelen bestaande uit zowel preventieve, repressieve als curatieve maatregelen. Dit heeft geleid tot het advies "Met de neus op de feiten" van de commissie Van Montfrans in 1994 (4). Het advies was de start voor een departementsbreed programma waarbij alle betrokkenen in de jeugd- en veiligheidsketen werden betrokken.

Het beleidsprogramma jeugdcriminaliteit is over de periode 1994-1998 geëvalueerd in het rapport "Vier jaar Van Montfrans". Daarin werd vastgesteld dat in gang gezette activiteiten en ontwikkelde beleidsmaatregelen zich moeten verankeren en dat een kwaliteitsverbetering moet worden bereikt in de brede samenwerking in de jeugdstrafrechtsketen. Ook werd geconstateerd dat het beleid de aandacht moet richten op de nieuwe ontwikkelingen in de aard van jeugdcriminaliteit: de toename van gewelddadige criminaliteit, de oververtegenwoordiging van allochtone jongeren en het feit dat jongeren op steeds jongere leeftijd strafbare feiten plegen.

Jongeren plegen delicten veelal al hun vrije tijd. In de vrije tijd is er veel gelegenheid en aanleiding om delicten te gaan plegen. Op school is er veel toezicht in de vrije tijd is er vrijwel niemand die toezicht op de jongeren houdt. Allochtone jongeren beschikken over meer vrije tijd dan autochtone jongeren. Dit komt doordat allochtone jongeren veelal school vroegtijdig verlaten, werkloos zijn of spijbelen.

Allochtonen blijken moeite te hebben met het invullen van de vrije tijd. Er zijn voor de jongeren weinig voorzieningen waar ze heen willen, en de jongeren beschikken over weinig geld om leuke dingen in hun vrije tijd te gaan doen. In het interview met de wijkagent Hennie Visser op pagina 24 staat beschreven dat er in de Schilderswijk te weinig is aan faciliteiten voor de jongeren. Daarnaast verteld de wijkagent dat veel ouders zelf ook eens te maken hebben gehad met criminaliteit. In hun vrije tijd zijn ze vooral op straat te vinden met hun vrienden. In de Schilderswijk zijn veel risicogroepen te vinden zoals junkies die rondom de school hangen. De hangjongeren komen met in dit geval de junkies in aanraking en worden verleid om ook aan verslavende middelen te beginnen. Om aan drugs te komen moeten de hangjongeren stelen en raken ze op het verkeerde pad.

1.1 Projecten voor twaalfminners:

Hieronder beschrijf ik diverse projecten zoals provinciaal als stedelijk als landelijk.

In de provincie Drenthe zijn ze hard aan het brainstormen over een provinciaal project dat er eventueel aan zit te komen: Meerdere sleutelinformanten menen dat de jongeren meer begeleiding en sturing nodig hebben om te voorkomen dat ze het slechte pad opgaan. Dit zou volgens hen goed gerealiseerd kunnen worden door outreachende jongerenwerkers, die zich ook buiten kantooruren bezig kunnen houden met problematische jongeren.

Verder wordt door verschillende sleutelinformanten opgemerkt dat de jongeren waar het in deze doelgroepanalyse om gaat niet snel zelf om hulp zullen vragen. Zij suggereren een soort gedwongen hulpverlening voor deze jongeren op te zetten, in aanvulling op het jeugdloket de Toegang, waar de hulp op basis van vrijwilligheid is.

Een ander idee is het Zweedse schoolproject om ouders te helpen bij het opvoeden van en het omgaan met hun kinderen. De school sluit een convenant met de ouders van leerlingen, waarin afspraken staan over bijvoorbeeld zakgeld, uitgaan en straffen op school. Het project helpt de ouders duidelijke afspraken te maken met hun kinderen en maakt afstemming mogelijk met de regels op school en in andere gezinnen.(5)

De regio Den Haag: (een stedelijk project)

In de regio Haaglanden komen ongeveer tweehonderd jeugdigen onder de twaalf jaar jaarlijks in aanraking met de politie. Omdat uit onderzoek is gebleken dat een grote meerderheid van de volwassen veelvuldige delictplegers hun criminele carrière al starten voordat zij twaalf jaar oud zijn is het project Twaalf-min opgestart. Het project is gericht op jeugdigen die op de delictdatum nog geen twaalf zijn, first offender' zijn van een delict van enige ernst, first offender' zijn met gereede aanwijzingen van meer/andere problemen of die al recidivist zijn. Uitgangspunt van het project is een persoongerichte aanpak waarbij aandacht wordt besteed aan de (sociale) achtergronden en de omgeving van het kind. Het betreft het aanbieden van hulp aan het gezin en het treffen van corrigerende maatregelen naar aanleiding van het gepleegde feit. De werkwijze is dat na ontdekking van een delict de 12-minner wordt aangehouden, waarna de ouders op het bureau ontboden worden. In het bijzijn van de ouders krijgt de 12-minner een reprimande. Indien schade is toegebracht wordt door de politie bemiddeld. Tevens wordt de 12-minner geregistreerd. Indien hulpverlening noodzakelijk is kan door de Stichting Jeugdzorg een aanbod worden gedaan. Tevens wordt een zogenaamde STOP-reactie aangeboden. Dit is een Halt-afdoening gericht op kinderen onder de twaalf jaar, onder verantwoordelijkheid van het Halt-bureau. Eventueel worden extra risico-factoren gemeld aan de Raad voor de Kinderbescherming.(6)

De STOP reactie: (een landelijk project)

Naar aanleiding van berichten over de stijgende jeugdcriminaliteit besloot het kabinet een

commissie jeugdcriminaliteit onder leiding van mw. mr. Van Montfrans in te stellen. Deze commissie heeft in haar rapport Met de neus op de feiten aanbevelingen gedaan met betrekking tot preventie en bestrijding van jeugdcriminaliteit.

Met name werd aandacht gevraagd voor vroegtijdige onderkenning van mogelijk later crimineel gedrag, alsmede voor tijdige en consequente reacties op normoverschrijdend gedrag. In dat kader is een aantal ontwikkelingen in gang gezet, waaronder opvoedingsondersteuning en de aandacht voor criminaliteit gepleegd door jeugdigen onder twaalf jaar. De commissie van Montfrans merkt in haar rapport op dat "over criminaliteit van kinderen onder 12 jaar nauwelijks iets bekend is, maar dat er aanwijzingen zijn dat ook in deze leeftijdscategorie criminaliteit regelmatig voorkomt".

Er zijn slechts weinig gegevens voorhanden over aard en omvang van criminaliteit gepleegd door kinderen onder de 12 jaar. De cijfers die bekend zijn, bieden geen ruimte voor eenduidige conclusies.

Zelf heb ik onderzoek gedaan naar de beleving van de kinderen wat betreft jeugdcriminaliteit (zie hoofdstuk 4) hieruit komt naar voren dat 36% van de ondervraagden wel eens iets van iemand heeft gestolen.

Ongeveer een vierde van het aantal Haltafdoeningen (ongeveer 900) betrof kinderen onder de twaalf jaar.(7)

Ook binnen het OM is de aandacht voor jeugdcriminaliteit in de afgelopen jaren versterkt onder andere door een formatieve uitbreiding van het aantal personen dat zich met de aanpak van jeugdcriminaliteit bezighoudt, deelname aan arrondissementale platforms waarin ook andere justitie-onderdelen participeren zoals de Raad voor de Kinderbescherming, deelname aan veiligheidsoverleg met gemeenten etc.

In 1995 hebben de procureurs-generaal aandacht gevraagd voor de preventieve taken van het openbaar ministerie. In de in dat jaar verschenen Contourennota OM en preventie (8) staat te lezen, dat criminaliteitspreventie gericht is op de handhaving van essentiële normen, bij voorkeur met andere dan strafrechtelijke middelen op een zo vroeg mogelijk moment in de keten. Het gaat dan om een combinatie van maatregelen in de sfeer van opvoeding, scholing, werk enzovoort.

In het kader van zijn preventieve taak acht het OM het legitiem om aan ouders van kinderen onder de twaalf jaar, die strafbare feiten plegen, een handreiking te doen ter ondersteuning van hun opvoedende taken.

Deze handreiking doet niets af aan de civielrechtelijke instrumenten die de Raad voor de Kinderbescherming ten dienste staan bij problematisch gedrag van kinderen onder de twaalf jaar. De Raad voor de Kinderbescherming komt in de regel in actie als er sprake is van achterliggende problemen. In deze aanwijzing wordt aangegeven in welke gevallen een melding aan de Raad zal worden gedaan.

In een in 1996 verschenen rapport Signalen voor toekomstig crimineel gedrag (Ministerie van Justitie; Dienst Preventie, Jeugdbescherming en Reclassering, 1996) wordt geconcludeerd dat kinderen voor hun twaalfde levensjaar signalen afgeven die van belang zijn voor de ontwikkeling van later ernstig crimineel gedrag. (9) In de in 1997 verschenen notitie Kinderen en criminaliteit (Ministerie van Justitie; Directie Preventie, Jeugd en Sanctiebeleid, 1997) wordt geconcludeerd dat er geen sprake is van omvangrijke criminaliteit onder beneden-twaalfjarigen, maar dat politiecontacten met kinderen zich wel regelmatig voordoen. In deze notitie worden een aantal aanbevelingen in de niet-strafrechtelijke sfeer gedaan. In dat verband wordt de Halt-achtige maatregel voor twaalf-minners voor het eerst genoemd. (5)

De Stop-reactie is nadrukkelijk geen strafrechtelijk instrument - immers de Wetboeken van Strafrecht en Strafvordering bieden daarvoor geen grondslag -, maar een preventieve en pedagogische handreiking. Dit impliceert dat het ook op latere leeftijd geen gevolgen heeft voor strafrechtelijke reacties, zoals bijv. Halt. Het kan ouders behulpzaam zijn bij corrigerend optreden jegens hun kinderen. Het maakt kinderen duidelijk dat crimineel gedrag ontoelaatbaar gedrag is. Dit is met name relevant in die situaties waarin geen sprake is van een onderliggende problematiek. Vanwege het preventieve en pedagogische karakter is ervoor gekozen de reactie een Stop-reactie te noemen. De Stop-reactie is een op Halt-gelijkende reactie, echter onder specifieke hierna te noemen voorwaarden.

1.2 Jeugdcriminaliteit en Etniciteit:

Mijn signaal is dat er veel jeugdcriminaliteit is bij twaalfminners. De Koningin Beatrixschool staat in de Schilderswijk. Er zitten voornamelijk allochtone leerlingen op deze school.

Er is bekend dat allochtone jongeren naar verhouding vaker in aanraking komen met de politie dan autochtone jongeren en worden ook vaker als zodanig geregistreerd. Angenent schrijft hierover dat dit komt doordat hoe groter de groep jongeren in een bepaalde bevolkingsgroep is hoe meer deze groep meedraagt aan de jeugdcriminaliteit.

Door immigratie en het gemiddeld hoge kindertal van immigranten is Nederland een multicultureel land geworden waarin ruim een miljoen allochtonen wonen. Dit betekent dat ongeveer zeven procent van de mensen die in Nederland wonen allochtoon zijn.

Op dit moment wonen er in Nederland ongeveer 265.000 Turken, 220.000 Marokkanen, 280.000 Surinamers en 95.000 Antillianen.

Allochtonen zijn ongelijk over Nederland verspreid. Allochtonen wonen voornamelijk in de grotere steden in het westen van Nederland. In deze steden in het westen van Nederland is een kwart van de inwoners allochtoon. Vooral jongeren en kinderen zijn sterk vertegenwoordigd.

Hoewel de meeste in Nederland wonende allochtonen nooit crimineel gedrag vertonen, vertonen allochtone jongeren toch meer crimineel gedrag dan van ze verwacht mag worden. Exacte cijfers zijn hier niet over bekend volgens Angenent. Wel is het zo dat veel Europese landen het probleem erkennen. En er is ook duidelijk een verschil te zien in vormen van delinquent gedrag. Allochtonen jongeren plegen relatief zwaardere delicten dan autochtone jongeren. De hoge criminaliteit van allochtone jongeren komt onder andere naar voren uit gegevens van de politie.

Dat er veel allochtone jongeren betrokken raken bij jeugdcriminaliteit hangt onder andere samen met de leeftijdsopbouw van de allochtone bevolkingsgroepen. Hoe groter de groep jongeren in een bepaalde bevolkingsgroep is, hoe meer deze bevolkingsgroep bijdraagt aan de jeugdcriminaliteit. In steden als Den Haag zijn risicogroepen geconcentreerd. Deze jongeren hebben een grotere kans om in de jeugdcriminaliteit te belanden. Vormen van jeugdcriminaliteit zijn: rebellerende jongeren, meiden die in de prostitutie raken en jongeren die aan de drugs raken.

In de grote steden ligt het accent van jeugdcriminaliteit op winkeldiefstal, straatroof en inbraak. Met name de Marokkaanse jongeren beginnen al vroeg met jeugdcriminaliteit. De leeftijd ligt hier veelal onder de tien jaar. Zij beginnen dan met winkeldiefstal. Dat is bij zowel autochtone als allochtone jongeren waar de jeugdcriminaliteit mee begint.

Bij criminaliteit van allochtone jongeren gaat het vooral om jongens. Bij autochtone jongeren is dit ook het geval alleen bij allochtone jongeren is het verschil groter. De belangrijkste reden hiervoor is dat allochtone meisjes veel meer aan het gezin gebonden zijn dan de Nederlandse meisjes en het toezicht op allochtone meisjes is veel strenger. Bij de Turkse en Marokkaanse meisjes is het verschil duidelijk te zien. Daar is thuis de toezicht behoorlijk streng.

Jeugdcriminaliteit is een vorm van deviant gedrag van de jongeren. Onder deviant gedrag wordt verstaan als sociaal onaangepast gedrag. De normen en waarden die de jongeren hanteren worden als ongewenst beschouwd. Scholen spelen goed in op het deviante gedrag zie het krantenartikel uit de Volkskrant van 20 maart 2004. Hierin zegt de minister dat leerlingen op elkaar moeten letten wat betreft de veiligheid op school en men moet andermans mogelijkheden respecteren. Het deviante gedrag roept bij de burgers gevoelens op van ergernis, onveiligheid en vooral ook van vervelendheid.

Er zijn twee vormen van deviant gedrag namelijk het minder ernstige deviante gedrag ofwel excessief gedrag, voorbeelden hiervan zijn vooral kwajongensstreken zoals: brutaal zijn, lawaai maken en kattenkwaad uithalen. Dit is dus een relatief onschuldige vorm van deviant gedrag.

Het ernstig deviant gedrag van jongeren noemt men ook wel probleem gedrag. Het is dus niet zo onschuldig als de minder ernstige vorm. Bij de ernstige vorm moet men denken aan: weglopen van huis, spijbelen verslavingen en prostitutie.

Watvoor deviant gedrag men uiteindelijk zal gaan vertonen hangt onder andere af van de voorbeelden die men van huis uit en van school en de straat mee krijgt. De oorzaak dat allochtone jongeren crimineel gedrag vertonen is dezelfde oorzaak als dat autochtone jongeren crimineel gedrag vertonen.

Het zijn vooral de leefomstandigheden die parten spelen bij het hoge aantal van jeugdcriminaliteit. Allochtonen hebben meestal slechtere leefomstandigheden dan autochtone jongeren.

De cultuur waarin mensen leven fungeert als referentiekader voor het handelen en denken van mensen. Allochtone jongeren leven op het kruispunt van twee culturen. De Nederlandse cultuur en hun eigen cultuur. Veel allochtone jongeren weten goed met de twee verschillende culturen om te gaan. Toch zorgt het leven in twee culturen voor een hoop spanningen. Voor jongeren kan het leven binnen twee culturen heel verhelderend werken.

Bij jongeren die zich aangetrokken voelen tot de Nederlandse cultuur gaat het vooral om jongeren die zich thuis voelen in Nederland en die zich goed weten aan te passen aan de waarden en normen die in Nederland overheersen. Ze spreken goed Nederlands en leven op een Nederlandse manier. Zij hebben veel contacten met Nederlanders en minder contact met mensen van de eigen etniciteit. Er zijn ook jongeren die zich meer aangetrokken voelen tot hun eigen cultuur. Zij identificeren zich met hun eigen cultuur en gaan veel om met mensen van de eigen etniciteit. Het kiezen voor de eigen cultuur betekent een bevestiging van de eigen allochtone identiteit en de ontwikkeling ervan. Het zich richten op de eigen cultuur hoeft zeker niet te betekenen dat men zich afwijzend tegenover Nederland opstelt, maar meestal gaat het wel gepaard met een kritische instelling.

Bij Turkse en Marokkaanse jongeren gaat de keuze voor de eigen cultuur wel samen met het bewust belijden van de Islam. Bij Surinaamse en Antilliaanse jongeren is er veelal sprake van een waardering voor het zwart zijn door een verbinding te leggen tussen heden en verleden.

Dat het leven in twee culturen niet altijd zonder problemen verloopt is bekend. Leven in twee culturen betekent andere normen en waarden aanleren die tegenstrijdig kunnen zijn aan de normen en waarden die de allochtone jongeren van huis uit hebben meegekregen. (denk hierbij aan lijfstraffen, polygamie, besnijdenis en dergelijke).

Jongeren die geen cultuurkeuzen kunnen maken, kunnen verward raken en met geen van beide culturen vereenzelvigen. Ze raken hierdoor in een identiteitscrisis. Zij leven in twee verschillende werelden en hebben een gespleten persoonlijkheid. Een voorbeeld is dat Turkse vrouwen veelal worden uitgehuwelijkt. Al leven de vrouwen al geruime tijd in Nederland en zien zij de vrijheid die de vrouwen hier hebben kan dat voor veel problemen zorgen. Hierdoor ontstaat er een cultuurconflict. Er treedt rol verwarring op en een vervreemding van de culturen. Hier kunnen twee soorten gedragingen uit naar voren komen:

Ontsnappingsgedrag: men mijdt de culturen en zoeken het in de subculturen, waar men zich wel thuis voelt. Een voorbeeld hiervan kan zijn skaters, provo's en dergelijke.

Vermijdingsgedrag: betekent dat de jongeren zich op andere wijze gaan gedragen dan dat in de culturen gebruikelijk is, hierbij kan gedacht worden aan jeugdcriminaliteit.

Allochtonen wonen dikwijls in woonwijken waarin veel allochtone wonen (Schilderswijk is hier een goed voorbeeld van).

Zoals meneer van Gaalen aangaf wonen er in de Schilderswijk veel mensen van Turkse afkomst, er ontstaat in de wijk een gevoel van saamhorigheid. Men kan bouwen op onderlinge solidariteit en elkaar helpen. Men gaat met elkaar naar de Moskee en zorgt dat het op straat veilig is. In de achterstandswijken zijn de ontplooiingsmogelijkheden niet optimaal. Er wonen veel mensen met lage opleidingen, lage inkomens en veel werklozen.

De kinderen kunnen zich op school emotioneel, sociaal en intellectueel ontplooiën. Zij doen niet allen kennis

op qua leren maar ze leren ook hoe ze met elkaar om moeten gaan. Ze worden geconfronteerd met de waarden en normen in Nederland.

School vormt voor de kinderen een belangrijk referentiekader. Ze leren om te gaan in groepen en ambitie . De school is voor de kinderen het eerste maatschappelijke instituut waarmee ze te maken krijgen. De kinderen die zich op school weten te handhaven maken een goede kans om in de maatschappij overeind te blijven. Het functioneren van kinderen op school bepaalt in sterke mate hun identiteit en toekomstige status.

Over het algemeen gezien zijn 1 op de 7 leerlingen allochtoon. In de grotere stede is de helft van het aantal leerlingen allochtoon. Zoals op de Koningin Beatrixschool zitten bijna alleen maar allochtone leerlingen. Zo'n school wordt een concentratie school ofwel zwarte school genoemd.

Allochtonen blijken het op school minder goed te doen dan autochtone kinderen. Wanneer de kinderen aan de basisschool beginnen hebben zij al een achterstand en deze achterstand zal hen de rest van de studiejaren achtervolgen. De achterstandpositie van allochtone leerlingen vertoont overeenkomsten met die van autochtone leerlingen uit lagere sociaal-economische milieus.

Daarnaast wordt de achterstand veroorzaakt door culturele factoren en het schoolmilieu.

De school is naast een leerinstituut ook een socialisatie instituut waar leerlingen leren hoe het leven in elkaar zit en hoe zij zich in de maatschappij dienen te gedragen. De allochtone leerlingen leren dus hoe zij zich in de Nederlandse cultuur dienen te gedragen. De school heeft ten aanzien van het gezin een aanvullende functie als het gaat om socialisatie.

Leraren moeten op de hoogte zijn van de overheersende normen en waarden in de Nederlandse cultuur. De normen en waarden die de allochtone leerlingen van huis uit hebben meegekregen kunnen afwijken van de normen en waarden van de school. Er ontstaat voor de leerling een nadelige positie waardoor hij in een identiteitscrisis kan komen. (10)

1.3 Samenvatting hoofdstuk 1:

Jeugdcriminaliteit omvat zogenaamd opgroei gedrag waarbij zo nu en dan waarden en normen worden overschreden. Kinderen, pubers en adolescenten hebben de gezonde neiging om te gaan experimenteren. In de jaren tachtig ontstond de behoefte om beter zich de krijgen op de aard en omvang van de jeugdcriminaliteit. Men wilde een efficiënte aanpak ontwikkelen.

In hoofdstuk 1.2 wordt duidelijk dat de criminele activiteiten op steeds jongere leeftijd plaatsvindt. De kinderen onder de twaalf jaar vallen buiten het jeugdstrafrecht. Diverse gemeenten hebben hier zelf een preventie plan voor samengesteld. In Drenthe heeft men het over een gedwongen vorm van hulpverlening voor jongeren. Ook willen zij een bestaands Zweeds project uit gaan voeren. Hierbij worden de ouders geholpen bij het opvoeden van hun kinderen.

In alle gemeenten geldt de STOP reactie van Bureau HALT.

In hoofdstuk 1.3 wordt de jeugdcriminaliteit en etniciteit beschreven. Hier wordt duidelijk dat in met name de grote steden de jeugdcriminaliteit hoger is. Het gaat dan vooral om allochtone jongens die criminelen activiteiten plegen. De meisjes zijn wegens het geloof en de tradities veelal thuis te vinden. Bij autochtone jongeren is het verschil tussen jongens en meisjes niet zo groot.

De jongeren hanteren normen en waarden die als niet normaal worden beschouwd. Het is een vorm van deviant gedrag dat als onveilig wordt ervaren.

Het zijn vooral de leefomstandigheden die parten spelen bij de jeugdcriminaliteit. Zo staan in de Schilderswijk bijna alleen maar goedkope huurwoningen.

Het is vooral het kruispunt van de twee culturen waar de jongeren in leven dat het maakt dat zij veel crimineel gedrag vertonen. Zij hebben vanuit hun geboorteland normen en waarden meegekregen die kunnen botsen met de Nederlandse normen en waarden. De jongeren hebben moeite met zichzelf te identificeren.

Daarnaast hebben de kinderen te maken met een achterstand als zijn aan school beginnen. Zijn beheersen de taal niet volledig en daar moet eerst aan worden gewerkt. Ook dit werkt mee aan een identiteitscrisis voor de leerling.

Om op de problemen van de jeugdcriminaliteit goed te kunnen inspringen moet eerst duidelijk worden gemaakt wat preventie is en wat preventieactiviteiten kunnen zijn. Hier gaat het volgende hoofdstuk over.

Hoofdstuk 2 Wat is preventie?

Van belang is het om te weten wat preventie is en hoe er preventief gewerkt kan worden. Dit staat in hoofdstuk 2 beschreven.

Ten eerste staan er begripsbepalingen beschreven.

In het tweede deel van dit hoofdstuk staat beschreven hoe de Algemene Rekenkamer het preventief werken aan jeugdcriminaliteit vervuld. Hierin staan aanbevelingen van de Algemene Rekenkamer aan de minister van justitie.

En in het derde deel van dit hoofdstuk staan de fasen van het preventief werken beschreven.

In het derde deel wordt het preventief werken binnen de hulpverlening beschreven. Het preventief werken moet een vorm zijn van professioneel werken. Het is onderverdeeld in de volgende fasen:

- Signalering
- Analyse
- Strategiebepaling
- Specifieke of algemene preventie
- Aangrijpingspunten

En vervolgens worden de diverse methoden van preventief werken beschreven. Met als laatste een evaluatie over het preventief werken.

2.1 Omschrijving van de begrippen:

De belangrijkste begrippen uit de probleemstelling zijn preventie en jeugdcriminaliteit.

Deze begrippen zal ik nader uitwerken:

preventie:

In het beroepsprofiel worden onder kerntaak vier de begrippen signalering, belangenbehartiging en preventie ondergebracht en beschreven.

Onder preventie wordt verstaan: Op basis van vroegtijdig onderkennen van probleemsituaties wordt met het uitvoeren van preventieactiviteiten getracht dreigende problemen te voorkomen.

De algemene rekenkamer zegt er het volgende over:

De Algemene Rekenkamer heeft in de periode 2000-2001 onderzoek gedaan naar de wijze waarop het beleid voorkoming en bestrijding van jeugdcriminaliteit wordt uitgevoerd. De minister van Justitie is eerstverantwoordelijk voor het jeugdcriminaliteitsbeleid. Daarnaast speelt een groot aantal andere actoren op landelijk en regionaal niveau een rol die, elk vanuit hun eigen specifieke taak, een bijdrage moeten leveren aan het voorkomen en bestrijden van jeugdcriminaliteit. Hoewel alle betrokken organisaties het eens zijn over het belang van preventie en de sleutelrol die een sluitende aanpak kan vervullen, blijkt deze aanpak in de praktijk niet gerealiseerd te worden. De regierol die daarbij voor de gemeenten is weggelegd, blijkt onvoldoende van de grond te komen. Gemeenten geven aan daarvoor over onvoldoende instrumenten te beschikken. De Algemene Rekenkamer vraagt om een oplossingsgerichte aanpak, waarbij signaalgedrag van een jongere zo vroeg mogelijk leidt tot één gecoördineerde aanpak over de grenzen van alle betrokken organisaties heen.

2.2 conclusies van de Algemene Rekenkamer:

De belangrijkste conclusie van de Algemene Rekenkamer is dat de betrokken actoren er vooralsnog niet in slagen om de beoogde sluitende aanpak van jeugdcriminaliteit te realiseren. Allereerst is er geen sluitende aanpak als het gaat om de preventie van jeugdcriminaliteit. In de tweede plaats is er, als jongeren een strafbaar feit hebben gepleegd, geen sluitende aanpak van de screening op potentiële risico's voor het ontstaan van een criminele carrière. Ook is er geen sprake van een sluitende aanpak gericht op het bestrijden van jeugdcriminaliteit (repressie). Het beleid om vroegtijdig, snel en consequent te reageren op gepleegde delicten door jongeren wordt in de praktijk slechts matig nageleefd.

aanbevelingen

De Algemene Rekenkamer beveelt de minister van Justitie onder meer aan om structurele voorzieningen te treffen voor de vroegtijdige signalering van risico- of probleemgedrag bij jongeren die nog geen delict hebben gepleegd en voor de doorverwijzing van deze jongeren naar de (vrijwillige) hulpverlening. Ook pleit zij voor de ontwikkeling van een (verkort) screeningsinstrument bij de politie en voor structurele interdepartementale afstemming over het preventieve beleid en de aansluiting tussen preventief en repressief beleid. Verder beveelt zij de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties aan om onderzoek te doen naar de oorzaken van het feit dat voor ruim veertig procent van de onderzochte jongeren niet kon worden vastgesteld of zij vervolgd zijn en om de regierol van de gemeenten nader uit te werken, met name voor wat betreft de preventie en bestrijding van jeugdcriminaliteit.

Tegenwoordig krijgt preventief werken steeds meer de aandacht. Verwacht wordt dat het voorkomen van problemen niet alleen de mensen gelukkiger zal maken, maar het zal in de toekomst vooral ook de gezondheidszorg goedkoper maken.

Preventief werken is niet iets nieuws dat maatschappelijk werkers doen. Toch is het tijd om het preventief werken duidelijker te gaan omschrijven, dit is terug te zien in veel instellingen, zij nemen preventiemedewerkers in dienst. Bij maatschappelijk werk instellingen is dit niet het geval, daarom is het belangrijk dat maatschappelijk werkers meer inzicht krijgen in de theorie van het preventief werken.

Begripsomschrijvingen:

Het woord preventie wordt in veel contexten gebruikt. Heel algemeen betekent preventie het voorkomen van iets. In dit geval het voorkomen van jeugdcriminaliteit bij kinderen op de basisschool.

Preventie is niet verbonden aan een bepaalde doelgroep, iedereen probeert immers dingen te voorkomen, zo is eigenlijk iedereen met preventie bezig.

Preventief werken binnen de hulpverlening moet wel een vorm zijn van professioneel werken. Het preventief werken moet stapsgewijs gebeuren, gestructureerd en gepland. Een andere begripsomschrijving is: preventie is het voorkomen van problemen die professionele hulp behoeven en het voorkomen dat problemen verergeren of zich herhalen.

2.3 De fasen van preventief werken:

Het verloop van preventieactiviteiten is onder te verdelen in een aantal fasen namelijk de signaleringsfase, de analysefase, de strategiebepalingfase, de uitvoeringsfase en de evaluatiefase. In iedere fase moeten een aantal keuzen gemaakt worden op basis waarvan men verder werkt.

Signalering:

Activiteiten kunnen gericht worden op een bepaald probleem of op een bepaalde risicogroep, in dit geval jeugdcriminaliteit onder twaalfminners.

Er moet dan ook gekeken worden naar de risicofactoren in dit geval is het zo dat de school midden in de Schilderswijk staat. De Schilderswijk staat er om bekend dat er veel overlast is op straat.

In het geval van deze afstudeeropdracht is het zo dat het mij opviel dat er steeds meer in de kranten vermeld staat dat de jeugdige crimineel steeds jonger te werk gaat. Jongeren onder de twaalf jaar kunnen immers niet strafrechtelijk vervolgd worden.

Analyse:

Het is van belang om als eerste te onderzoeken of gesignaleerde probleem of de gesignaleerde doelgroep daadwerkelijk een probleem vormt.

Het tweede deel van de analyse is een onderzoek naar de oorzaken van de problemen. In dit geval is het zo dat er veel allochtone leerlingen op de school zitten die tussen twee culturen inzitten, namelijk de Nederlandse (westerse) en hun eigen cultuur. Ook de religie speelt hierbij een belangrijke rol.

Er zijn meerdere niveaus van de oorzaken van de gesignaleerde niveaus namelijk:

- ◆ het biologische niveau
- ◆ het intra-psychische niveau
- ◆ het niveau van de kleine groep
- ◆ het niveau van de organisatie van groepen (gezondheidszorg)
- ◆ het niveau van de maatschappij. (wetgeving)

Na een analyse op verschillende niveaus moet er een keuze worden gemaakt voor de manier van benaderen. De keuze zal mede afhankelijk zijn van de mogelijkheden en grenzen van de hulpverlener en de groep cliënten.

Strategiebepaling:

Bij de strategiebepaling komt aan de orde hoe de preventieactiviteiten er uiteindelijk uit komen te zien. Dit zal afhankelijk zijn van de visie van de hulpverlener en wat voor soort instelling het betreft, in dit geval dus een basisschool.

Er zijn meerde keuzen in de strategiebepalingfase te weten:

moment van ingrijpen: er zijn drie soorten preventie namelijk de primaire preventie, dat houdt in het tegengaan van nieuwe psycho-sociale problemen bij de bevolking. De activiteiten richten zich vooral op het veranderen van de omgeving en het verstevigen van de individuele mogelijkheden om met het probleem om te gaan.

Secundaire preventie: is het verkorten van de duur waarin mensen last hebben van psycho-sociale problemen, die ondanks de primaire preventie toch zijn ontstaan. Door middel van vroegtijdige opsporing, diagnose en begeleiding worden vroegtijdige psycho-sociale problemen vroegtijdig ontdekt en efficiënt en effectief behandeld.

Tertiaire preventie: is het verminderen van de verschijnselen die overblijven nadat mensen hun psycho-sociale problemen opgelost hebben. Mensen die hersteld zijn, moeten zo weinig mogelijk belast worden met de moeilijkheden die voorbij zijn, door hen deel te laten nemen aan het sociale leven.

Ik richt me dus op de primaire preventie. De jeugdcriminaliteit is nu sinds kort in een fase waar gesignaleerd wordt dat de kinderen steeds vaker onder de twaalf jaar zijn. Bij deze kinderen is nog veel te veranderen door ze de geaccepteerde en overheersende normen en waarden bij te brengen.

Specifieke of algemene preventie:

Specifieke preventie is gericht op een specifiek probleem in dit geval dus jeugdcriminaliteit.

Algemene preventie richt zich meer op de algemene ontplooiing van mensen die verhinderd dreigen te worden. Dus dat kinderen last zouden hebben op school. Ze zouden niet meer goed uit de verf komen.

Micro-, meso of macro-preventie: Bij deze keuze gaat het om het niveau waarop men wil ingrijpen. Zo kan een activiteit worden gericht op het veranderen van het gedrag van de jongere of verandering van het huidige beleid van de school.

aangrijpingspunt:

Hiermee worden de risicofactoren mee bedoeld die men wil veranderen. Het inhoudelijke aangrijpingspunt kan bijvoorbeeld zijn: het gedrag dat de jongeren vertonen op school.

Directe of indirecte doelgroep:

Er is een onderscheid te maken tussen een preventieve en een strategische doelgroep. Met de directe doelgroep wordt bedoeld de groep waar men een preventief doel wil bereiken. En tot de indirecte doelgroep worden bedoeld de mensen die ingeschakeld moeten worden na een bepaald signaal. Dus als er veel last is van jeugdcriminaliteit op school dan zou er een wijkagent langs kunnen komen.

Programmering vooraf versus agogische aanpak:

Het gaat hierbij om de vraag of men bij de bepaling van doelen, strategieën en werkmethoden met of zonder participatie van de doelgroep wil doen. Een voorbeeld betreffende de Koningin Beatrixschool: er was een klacht bij een leraar binnen gekomen over een meisje die via de mail lastig werd gevallen. Het zou goed kunnen dat iemand van school dat deed. Het meisje voelde zich zeer bedreigd. Op een gegeven moment had de school een vermoeden van een leerling die de mailtjes stuurde. School had er voor kunnen kiezen om er klassikaal over te praten. Maar in dit geval werd er voor gekozen om de wijkagent in te schakelen. Hij zou “toevallig” een presentatie houden over het pesten op internet. Na de presentatie van de wijkagent is het pesten gestopt.

Breedte of dieptebenadering: Preventiewerk vanuit instellingen is beperkt bij deze benadering kan moet men kiezen waar de energie in wordt gestoken namelijk kiest men ervoor om zo veel mogelijk tijd te besteden aan zo veel mogelijk mensen of aan een bepaalde preventieactiviteit.

Projecten of losse activiteiten:

Hier is de keuze of men allemaal losse activiteiten uitvoert of juist in projectvorm. Bij een school loopt dit door elkaar heen. Is er sprake van bijvoorbeeld diefstal dan zal daar een activiteit over worden gedaan. Maar er kan ook worden gewerkt in projecten. Bijvoorbeeld een themaweek waarbij alle vormen van criminaliteit aan de orde komen.

Methoden:

een hulpverlener zal tot slot een keuze moeten maken voor een bepaalde methode binnen het preventiewerk. Enkele methoden zijn:

- ☐ Voorlichting
- ☐ Vorming
- ☐ Training

Evaluatie:

Omdat preventiewerk bij maatschappelijk werk instellingen nog vrij nieuw is, is het van belang om de projecten goed te evalueren. Het is van belang wat het effect is geweest van het preventieproject.

Je kan op drie verschillende niveaus evalueren:

1. procesevaluatie: Hoe is het proces verlopen? Wat ging goed en wat ging fout?
2. Effectevaluatie: Is het gewenste effect bereikt?
3. Efficiëntie evaluatie: Is er met zo weinig mogelijk middelen zoveel mogelijk bereikt?

2.4 Samenvatting hoofdstuk 2

Preventie betekent het voorkomen van iets. Preventie is niet verbonden aan een bepaalde doelgroep. Het preventief werken binnen de hulpverlening moet wel professioneel gebeuren.

Hierboven staat het preventief werken beschreven.

He preventief werken aan jeugdcriminaliteit is een vorm van secundaire preventie. Door middel van vroegtijdige opsporing van het probleem (in dit geval jeugdcriminaliteit) en het vervolgens begeleiden van de leerlingen werkt efficiënt. De Koningin Beatrixschool biedt Sociale Vaardigheidstrainingen aan, aan leerlingen die dit nodig hebben. Zo leren de leerlingen eerst na te denken voordat zij iets doen wat niet mag. Tertiaire preventie is in de meeste gevallen niet aan de orde. Meestal wanneer de jongeren een reprimande hebben gehad is er geen sprake van nog meer crimineel gedrag onder de twaalf jaar.

De heer van Gaalen verteld dat er preventief wordt gewerkt door een goede samenwerking met de wijkagent te handhaven. Ook verteld hij dat het een Christelijke school is met ook de nodige aandacht voor andere geloven. Toch heeft de school een duidelijke over wat wel en niet mag op school. Dit als preventieactiviteit om onduidelijkheden te voorkomen. Dit leidt tot een mindere vorm van de identiteitscrisis waarover ik het in hoofdstuk 2 had.

Hoe de brede visie van de school is in zijn algemeenheid staat beschreven in hoofdstuk 3.

Hoofdstuk 3 visie van de Koningin Beatrixschool:

De Koningin Beatrixschool is een Brede Buurtschool. Dit houdt in dat de gemeente verscheidene beleidsthema's vast heeft gelegd. Wat in het Brede Buurtschool naar voren komt is dat de school meer bezig is dan met sec lesgeven. Er wordt vanuit diverse oogpunten gewerkt, zie onderstaande.

De eerste drie thema's heb ik beschreven, punten 4 en 5 voegen geen extra waarde toe aan de afstudeeropdracht.

Optimalisering van onderwijs is van zeer groot belang, aangezien de achterstanden die de kinderen al hebben voor ze aan school beginnen.

Binnen het kader van de Brede buurtschool zijn vijf beleidsthema's door de gemeente Den Haag vastgesteld namelijk:

1. Het pedagogisch fundament van de school
2. werken aan onderwijs
3. optimalisering van taalonderwijs
4. voor- en vroegschoolse educatie
5. cultureel- maatschappelijke vorming en begeleiding en sport.

1 Het pedagogisch fundament van de school: De relatie tussen leraar en leerling moet in de school voldoen aan de volgende kenmerken:

- de leraren bevorderen een gevoel van veiligheid en geaccepteerd worden
- de leraren ondersteunen het zelfvertrouwen van leerlingen
- de leraren bevorderen het onderlinge respect van leerlingen
- de leraren zorgen voor duidelijke regels en structuur
- de leraren tonen in gedrag en taalgebruik respect voor leerlingen (voorbeeldfunctie)

Het pedagogisch leerklimaat van de school ziet er als volgt uit:

Als school probeert men de volgende basisvoorwaarden voor een actieve en gemotiveerde leerhouding van het kind te bieden:

competentie: het gevoel dat ik de opgedragen opdracht aankan

relatie: het gevoel dat er een goede verhouding en/of band is met degenen die je omringen thuis, in de klas, en op school

zelfstandigheid: het gevoel dat je iets kunt ondernemen zonder daarbij teveel van anderen afhankelijk te zijn.

Het omgangs- en leefklimaat van de school ziet er als volgt uit:

Het pedagogische klimaat van de school is erop gericht dat kinderen ervaren dat de levensbeschouwing in de praktijk functioneert. Dit zal merkbaar moeten zijn in een wederzijds gevoel van vertrouwen, het bieden van een juist gedoseerde ondersteuning en het ervaren van een uitdaging om te leren.

De relatie tussen school en ouders moeten voldoen aan:

- ☐ de school biedt ouders de gelegenheid om mee te helpen in de school
- ☐ de school zorgt afhankelijk van wensen van ouders voor de nodige voorzieningen
- ☐ de school betreft de ouders bij de schoolactiviteiten en informeert hen regelmatig over de gang van zaken op school
- ☐ de school stimuleert onderwijs ondersteunend gedrag van ouders in de thuissituatie
- ☐ de school zorgt ervoor dat ouders die contact zoeken met de school geen moeite hebben met het vinden van een aanspreekbaar persoon. Het contact met leerkrachten en schoolleiding moet laagdrempelig zijn.

Werken aan onderwijs:

1.1 Allereerst zal ik het project school maatschappelijk werk beschrijven.

De doelstelling:

Een van succesfactoren voor de Brede Buurtschool is het optimaliseren van de sociaal-emotionele ontwikkeling van het kind. Schoolmaatschappelijk werk vervult hierin een belangrijke rol.

Alhoewel de thuissituatie in eerste instantie de motor van schoolsucces is, speelt de school een belangrijke rol in de ontwikkeling van een kind. Wanneer een kind sociaal-emotioneel uit balans is, is de school meestal de vindplaats. Belangrijk is het om direct en laagdrempelig hulp te bieden. De school is dan de meest geschikte plaats met een eigen school maatschappelijk werker. De school is immers vaak voor zowel ouders als het kind een vertrouwde omgeving. Een ander voordeel van dergelijke hulpverlening in school is dat de totale ontwikkeling van een kind in beeld is op school.

- leraren moeten zorgen dat hun lessen een duidelijk opbouw hebben
- effectief leren moet bevorderd worden
- leraren moeten erop toezien dat er tussen leerkracht en leerlingen en leerlingen onderling interactie is over leerstrategieën en oplossingsmethoden
- leraren moeten bij de instructie en verwerking rekening houden met niveauverschillen tussen leerlingen
- leraren dienen systematisch de ontwikkeling van kinderen te volgen en te zorgen voor specifieke begeleiding bij geconstateerde problemen
- het computergebruik moet geïntegreerd worden in het onderwijs
- het beleid van de school is erop gericht dat de gemiddelde prestaties van de leerlingen aan het einde van de schoolperiode en op tussenmomenten het niveau hebben dat op grond van de kenmerken van de leerlingpopulatie verwacht mag worden.

Optimalisering taalonderwijs:

- dat activiteiten en materialen vooral een beroep doen op de mondelinge interactie tussen kinderen onderling en met de leerkracht
- dat de orthotheek toegankelijk is voor alle leerdoelen
- dat binnen de school gewerkt wordt aan de hand van een taalbeleidsplan
- dat de leerkracht een onderwijssituatie schept waarin kinderen zich veilig voelen en “fouten” mogen maken
- dat er interactief taalonderwijs gegeven wordt
- voor- en vroegschoolse educatie
- het belangrijkste bij de voor en naschoolse educatie is dat er nauw wordt samengewerkt met de voorschoolse opvang. Ook is deze subparagraaf bepaald voor zeer jonge kinderen die niet aan de doelgroep voldoen. (11)

3.1 interviews met sleutelinformanten:

Om een duidelijk beeld te krijgen van de probleemstelling: “hoe gaat de Koningin Beatrixschool preventief om met jeugdcriminaliteit en hoe kunnen zij het huidige beleid veranderen?” is het van belang om de visie van betrokken sleutelinformanten te hebben.

In hoofdstuk 3.1 staat de algemene visie van de Koningin Beatrixschool beschreven. In onderstaande interviews staan visie van sleutelinformanten beschreven te weten:

- De heer van Gaalen (directeur van de Koningin Beatrixschool,
- Hennie Visser (wijkagent), en
- Indra Jankie de opdrachtgever van deze afstudeeropdracht. (school maatschappelijk werker).

Allen zijn zij bekend met de wijk, de school en de huidige problematieken.

Interview met meneer van Gaalen, directeur van de Koningin Beatrixschool:

Om een gedetailleerd beeld van de school te krijgen heb ik een in gesprek met meneer van Gaalen gehad. Meneer van Gaalen is de directeur van de Koningin Beatrixschool.

Meneer van Gaalen vertelde mij dat er voorheen veel last was van junkies rondom de school. Zodra de school gesloten was gebruikten zij het schoolplein als gebruikersplaats. Wanneer de kinderen de volgende dag naar school toe gingen lagen er gebruikte spuiten op de grond. De junkies zorgde voor veel overlast in de wijk.

De politie in de wijk heeft samen met de school en de buurtbewoners een lik op stuk beleid uitgevoerd. Dit hield in dat de buurtbewoners en de school de politie informeerde wanneer zij iets verdachts zagen. De politie heeft geprobeerd de straat als het ware schoon te vegen. Dit houdt in dat de junkies de wijk uit moesten en ergens anders moesten gebruiken. Daarnaast heeft de politie veel drugspanden in de Schilderswijk ontruimd ook dit zorgde ervoor dat er veel minder overlast van de junkies was.

Meneer van Gaalen verteld dat de school nu weinig last heeft van jeugdcriminaliteit. Dit heeft volgens meneer van Gaalen mede te maken door de sociale samenhang in de wijk. De Schilderswijk is vooral een Turkse wijk. Dit houdt in dat veel families elkaar kennen en elkaar goed in de gaten houden, ook op straat. Meneer van Gaalen zegt dat er op school geen etnische problemen zijn. Veel mensen zijn hun thuisland ontvlucht vanwege etnische problematiek, hierbij denk ik aan de Koerden en de mensen uit Noord Oost Turkije, op school en in de wijk is dit juist geen probleem.

De school onderverdeeld in etnische groepen:

- ☐ 106 leerlingen zijn afkomstig uit Turkije
- ☐ 70 leerlingen uit Ghana
- ☐ 38 leerlingen uit Suriname
- ☐ 19 leerlingen van de Nederlandse Antillen
- ☐ 20 leerlingen uit Marokko
- ☐ 21 kinderen uit Nederland
- ☐ rest komt uit 28 verschillende landen zoals Oost-Europa.

Ongeveer 1/3 van de kinderen is niet in het bezit van een Nederlands paspoort.

Meneer van Gaalen zegt dat het in de klassen op school goed gaat. De school heeft een Christelijke identiteit. Men gaat uit van:

Ideologie - houding - school.

Het vertrekpunt van de basisschool is de bijbel. Heb je naasten lief als jezelf en respect zijn belangrijke normen.

De school gaat uit van vier basisregels te weten:

1. de basisschool zorgt ervoor dat iedereen rustig kan werken
2. leerkracht en leerling gaan respectvol met elkaar om
3. iedereen houdt zich aan de gemaakte afspraken en is daar zelf verantwoordelijk voor

4. iedereen is zuinig op het materiaal en de omgeving.

Zoals ik hierboven heb beschreven komen de kinderen uit veel verschillende landen met allemaal hun eigen geloof.

De school heeft een grens getrokken wat wordt geaccepteerd en wat niet. Zo is de regel dat er geen hoofddeksels op school gedragen mag worden. Dus ook geen hoofddoek. Het Christendom is het uitgangspunt. Wel is er ruimte voor de andere geloven. Zo wordt er aan de feestdagen van de Moslims bijvoorbeeld voldoende aandacht besteedt.

Ondanks dat geloof geen aandachtspunt nodig heeft op de basisschool is groepsvorming wel een aandachtspunt. Zo trekken bijvoorbeeld de Turkse kinderen sterk naar elkaar toe en de Ghanezen.

Hier moet een stokje voor gestoken worden, dit doet de school door gesprekken met de kinderen te voeren. Wat ook nog een aandachtspunt voor de school is zijn de Antilliaanse leerlingen. De ouders zijn veelal betrokken bij drugscriminaliteit. De kinderen komen onverzorgd en zonder eten op de school aan. De school zorgt dan voor de kinderen voor eten en voor de kleding.

Een ander aandachtspunt zijn de ouders van de leerlingen. Zij zijn vaak laagopgeleid of zelfs helemaal niet opgeleid. De ouders hebben veelal ruzie met elkaar omdat men elkaar niet begrijpt.

Dit heeft op de school al tot heftige confrontaties geleid.

Zoals ik hierboven heb beschreven is de samenwerking met de politie formidabel. De wijkagent (de heer Hennie Visser) is iedere laatste vrijdag van de maand op school. Hij komt dan met oud en nieuw bijvoorbeeld voorlichting geven. Iedere keer heeft hij een thema waarover hij komt praten.

Zo was onlangs het pesten via Internet een groot probleem op school. Een meisje vertelde dat ze steeds gepest werd via haar e-mail. De boodschappen die in haar e-mail stonden bleken al snel van iemand van school te komen. De leraar en de directeur kregen op een gegeven moment eens sterk vermoeden wie de pester was. De school heeft de heer Visser uitgenodigd om een les te wijden aan pesten via Internet. Deze les heeft zo goed uitgepakt dat het meisje nooit meer is gepest!

Interview met Hennie Visser (wijkagent in de Schilderswijk)

Iedere laatste vrijdag van de maand komt de wijkagent naar de Koningin Beatrixschool toe. Hier bespreekt hij samen met de directeur de kinderen die eventueel probleemgedrag vertonen. De samenwerking met de school verloopt heel erg soepel. Het belang van de samenwerking is dat er rust in de wijk en op school ontstaat.

Volgens Hennie Visser is er weinig aan faciliteiten voor de jongeren in de buurt. De jongeren kunnen in overleg met de Gemeente maximaal 2 uur per week in een buurthuis terecht.

De politie in de Schilderswijk verzorgt een keer per jaar een groot voetbal toernooi in de wijk voor diverse scholen, waaronder de Koningin Beatrixschool. Dit toernooi is voor de groepen 7 en 8.

Daarnaast geeft de wijkagent ongeveer drie keer per jaar een voorlichting in de klassen. Standaard is dat voor oud & nieuw. De lijnen met school zijn erg strak rond deze periode. Als jongeren worden gepakt met vuurwerk voordat het mag, krijgen ze van de politie straf, en de politie geeft dit vervolgens ook door aan school. Zo weet iedereen van elkaar wat er speelt.

De wijkagent geeft ook voorlichtingslessen als de school er om vraagt. Bijvoorbeeld wanneer er veel overlast in van vernieling, dan springt de politie hier op in.

Volgens Hennie Visser is een groot deel van de problematiek te wijten aan de opvoeding. De ouders van de kinderen zijn veelal vrij opgevoed. Zelf voeden zij hun kinderen nog vrijer op. De kinderen weten niet meer wat ze met de vrijheid aan moeten en gaan crimineel gedrag vertonen.

Daarnaast is in veel culturen zoals de Marokkaanse cultuur, Turkse cultuur en de Antilliaanse cultuur de rol van de ouders erg klein. De ouders bemoeien zich niet met wat er op straat gebeurt en hebben geen geld om thuis voor de kinderen speelgoed aan te schaffen.

Hennie Visser vertelde dat er op de Koningin Beatrixschool vrijwel geen criminaliteit is doordat er veel Ghaneze kinderen op de school zitten. Zij worden juist erg strak gehouden en zij zijn allemaal veel met het Christendom bezig. Voor de kinderen is de een bezoek aan de kerk *de* activiteit van de week.

Wat ook heel belangrijk is dat veel kinderen Hennie Visser kennen en de lijn met de kinderen ook erg kort is wat leidt tot een goede samenwerking.

Interview met Indra Jankie (school maatschappelijk werkster en tevens opdrachtgever)

Indra Jankie de opdrachtgever van mijn afstudeeropdracht. Zij is schoolmaatschappelijk werkster in de Schilderswijk.

Hieronder beschrijf ik wat het school maatschappelijk werk inhoudt en waarom ik juist voor deze opdrachtgever heb gekozen en wat haar visie is op het probleem jeugdcriminaliteit.

Steeds vaker krijgen basisscholen te maken met kinderen met problemen. De problemen belemmeren de leerlingen niet alleen in hun leermogelijkheden maar heeft ook negatieve gevolgen voor hun persoonlijke en sociale ontwikkeling. De problemen van de leerlingen kunnen met de school te maken hebben maar kan ook samenhangen met de gezinssituatie.

Lage inkomens, verschillende opvattingen van normen en waarden, gebroken gezinnen en multi-etnische samenleving eisen veel problemen in de maatschappij.

Leerkrachten trachten de ouders en leerlingen bij te staan wanneer problemen zich voor doen. De school sluit minder goed aan bij de reguliere hulpverlening. De scholen kregen meer behoefte aan professionele hulpverlening. Om kinderen met adequate problemen te helpen is het schoolgericht maatschappelijk werk ontwikkeld.

De doelgroep:

Hoofddoelgroep

Kinderen

nevendoeelgroepen

ouders en leerkrachten

Het schoolmaatschappelijk werk in het basisonderwijs richt zich op de zorg voor kinderen van 4 tot 12 jaar met gedragsproblemen of problemen van sociale aard. De primaire doelgroep zijn dan ook de leerlingen. Doordat de leerlingen zelf nog niet voldoende inzicht in hun problemen hebben en de gevolgen van hun gedrag kunnen overzien richt het schoolmaatschappelijk werk zich ook tot de ouders en de leerkrachten van de leerlingen. De leerkrachten zijn zelf intensief betrokken bij de leerlingen. Zij signaleren vaak ook als eerste het problemen en proberen het probleem dan ook bespreekbaar te maken. Ook zorgen de leraren ervoor dat de ouders en de leerlingen naar de hulpverlening worden geleid.

Het schoolmaatschappelijk werk heeft een aantal kerntaken te weten:

- Kortdurende psychosociale hulpverlening aan de ouders in relatie tot de omgang met de kinderen.
- Kortdurende concrete en informatieve hulpverlening aan ouders, eventueel kinderen en de leerkrachten
- Verwijzing naar instellingen en voorzieningen en coördinatie van de hulp door andere voorzieningen en instellingen
- Preventie en consultatie zowel ten behoeve van ouders als leerkrachten
- Bijdrage leveren aan een goede zorg-signaleringsklimaat in de school
- Registratie en rapportage

Van groot belang in het contact met de ouders is dat er gestreefd wordt naar samenwerking in het belang van het kind. Er dient altijd toestemming van de ouders te worden gevraagd wanneer hulpverlening aan een kind wordt geboden en de geprobeerd de ouders optimaal bij de hulpverlening te betrekken. Ook in het contact met de leerkrachten is samenwerking en betrokkenheid een vereiste.

Een specifiek aandachtspunt in het werkgebied rondom de Koningin Beatrixschool (de Schilderswijk) is het gegeven dat een groot deel van de ouders en de kinderen afkomstig is uit andere landen of uit sociaal zwakkere Nederlandse gezinnen.

De draaglast en het vermogen om hun problemen te overzien is vaak gering.

De situatie van de gezinnen wordt vaak negatief beïnvloedt door aan grote-stadsproblematiek gerelateerde problemen.

Hierdoor is het voor de maatschappelijk werker van groot belang om een groot begrip- en inlevingsvermogen te hebben. Het inlevingsvermogen moet zo goed zijn dat de waarden en normen van de kinderen en ouders niet in strijd zijn met de eigen normen en waarden.

Wanneer er een hulpvraag is opgesteld volgt er een kortdurend traject. De hulpverlening vindt plaats op school en op het kantoor van de maatschappelijk werker. Probleemverkenning met de ouders valt ook binnen het kortdurende traject.

Indien er een langdurige hulpverlening geïndiceerd is wordt er doorverwezen naar het Algemeen Maatschappelijk Werk.

De school maatschappelijk werker coördineert de hulp indien deze door meerdere instellingen wordt uitgevoerd.

De doorverwijzing maakt een groot deel uit van het hulpverleningsproces. Ouders zullen gemotiveerd dienen te worden door hun inzicht te geven in het nut en de mogelijkheden van andere vormen van hulpverlening.

De taken van de maatschappelijk werker in de beginfase zijn:

- Ordening en signalering om de problematiek te verhelderen
- Inventariseren van eerdere hulpverleningsinterventies
- Motiveren voor begeleiding
- Formuleren van de hulpvraag
- Aanzet geven tot het maken van een behandelplan

Van groot belang voor het school maatschappelijk werk is het waarborgen van laagdrempeligheid, veiligheid, vertrouwelijkheid en vrijwilligheid van het contact met de cliënten. De schoolmaatschappelijk werker dient daarom, ondanks de noodzakelijke rapportage en verantwoording, de privacy van de cliënten te beschermen, zo nodig ook tegenover de leerkrachten. Dit betekent dat hij in principe slechts na overleg en met instemming van de cliënt informatie verstrekt over de gesprekscontacten.

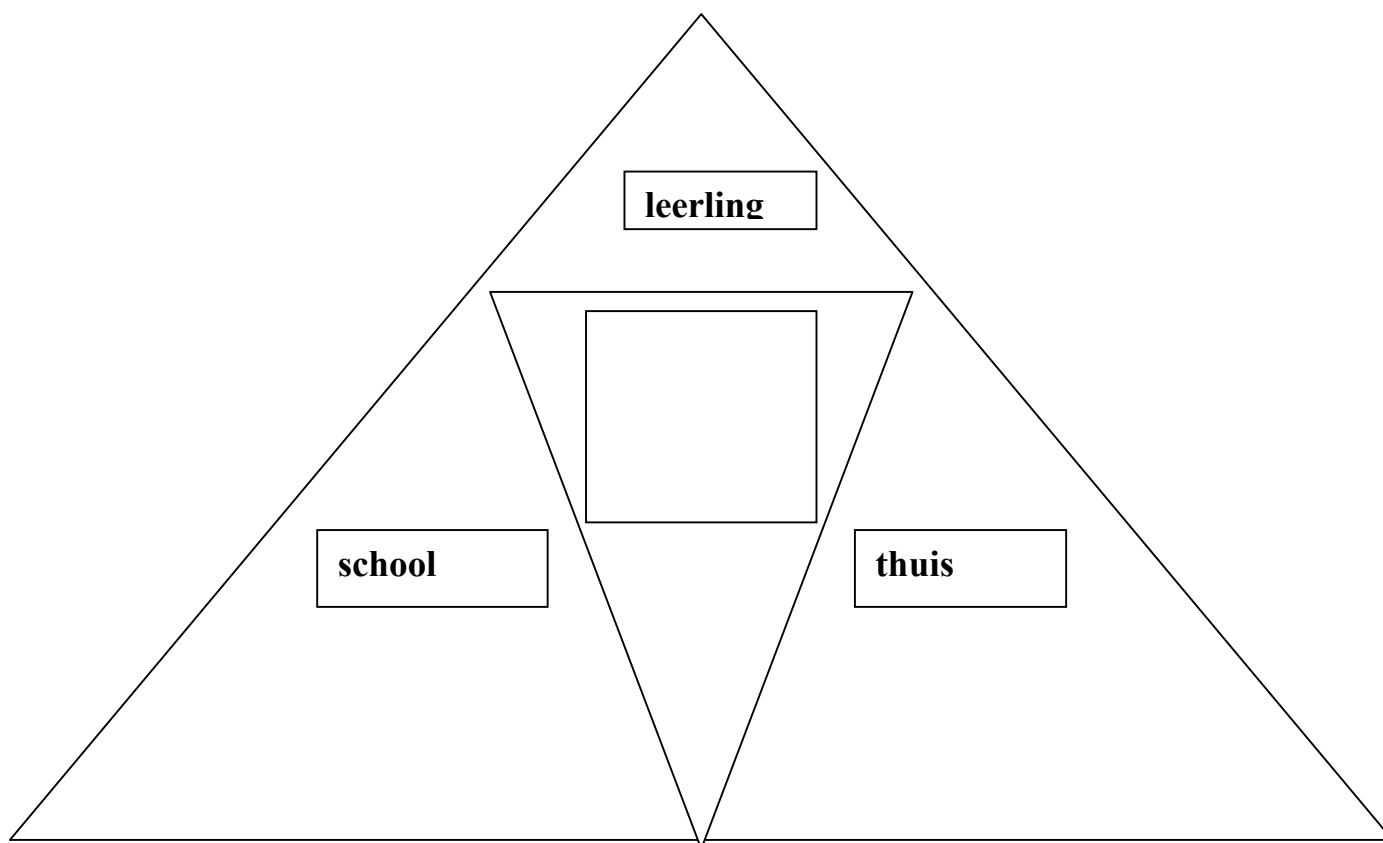
Het doel dat elke brede school nastreeft is het vergroten van de ontwikkelingskansen van de kinderen. In de Schilderswijk zal de Brede school zich vooral inzetten voor het wegwerken van de achterstanden die de leerlingen hebben. Het school maatschappelijk werk werkt zowel preventief als curatief en vormt een brug tussen de diverse organen van de scholen, dit allemaal gericht op het stimuleren van de ontwikkeling van de leerlingen.

De curatieve kracht van het school maatschappelijk werk bestaat voornamelijk uit het stimuleren en motiveren van de individuele ouders en leerlingen om geconstateerde problemen aan te pakken en daarbij zonodig professionele hulp te aanvaarden. De preventieve werking zal vooral uitgaan van het vroegtijdig signaleren van probleemsituaties gevolgd door hierin snel en adequaat te handelen.

He school maatschappelijk werk motiveert ouders om mee te doen aan ouderactiviteiten, hiermee willen zij

bereiken dat de ouders actief betrokken raken bij de ontwikkeling van hun kind(eren).

Daarnaast stimuleert de school maatschappelijk werker dat de kinderen gebruik maken van de activiteiten die in de buurt worden aangeboden, zoals sportmiddagen en feestactiviteiten.

Het school maatschappelijk werk vormt een brugfunctie tussen de school, de leerling en zijn thuissituatie en sociale omgeving.

In 2000 heeft de Gemeente Den Haag FL 420.000,-- beschikbaar gesteld aan de scholen om aan school maatschappelijk werk te besteden. Vooralsnog wordt er 2,5 uur per week per school, school maatschappelijk werk toegekend.(12)

3.2 Samenvatting hoofdstuk 3

Hoofdstuk 3 begint met het Brede Buurtschool plan. Dit is de visie van de gemeente Den Haag en de algemene visie voor de school.

Hier zijn de volgende drie thema's behandeld:

1. Het pedagogisch fundament van de school: Hier staat beschreven hoe de school een veilig omgangsklimaat kan bieden. De school gaat uit van een wederzijds gevoel van vertrouwen, en gaat uit van een gezonde relatie met de leerlingen en de ouders van de leerlingen.
2. Werken aan onderwijzen: Hier staat de functie van het school maatschappelijk werk beschreven. Het school maatschappelijk werk gaat uit van het optimaliseren van de sociaal – emotionele ontwikkeling van het kind.
3. Het optimaliseren van het taalonderwijs. Hier wordt beschreven dat de school werkt aan de hand van een taalbeleidsplan. Dit is voor de doelgroep van groot belang. Er moet een duidelijke structuur zitten in het aanleren van de taal. De meeste leerlingen kampen met een achterstand. Door onbegrip kunnen de leerlingen zich onbegrepen voelen en in een identiteitscrisis terecht komen.

In hoofdstuk 3.2 staan de interviews met de sleutelinformanten. Hier komt hun visie duidelijk naar voren.

Meneer van Gaalen verteld dat het van groot belang is dat er naast het structureel werken op school ook gekeken moet worden naar de omgeving van de school. Voorheen had de school veel overlast van junkies. Door samen met de politie een lijn op stuk beleid te ontwikkelen is de omgeving van de school aanzienlijk veiliger geworden. Dit schept een beter leerklimaat voor de leerlingen. In de vier basisregels staat beschreven wat er van de kinderen verwacht wordt op school en hoe men zich dient te gedragen. Dit sluit aan op het pedagogische fundament van de school. Daarnaast is iedereen op de hoogte van het feit dat de school een Christelijke school is en dat er geen hoofddeksels gedragen ogen worden.

Hennie Visser verteld dat het probleem gedrag ontstaat doordat kinderen te vrij worden gelaten door de ouders. De Gemeente Den Haag trekt weinig geld uit voor buurthuizen. Jongeren blijven hierdoor op straat rondhangen en gaan crimineel gedrag vertonen.

Indra jankie verteld dat de problemen de leerlingen belemmeren, alleen in hun leermogelijkheden maar heeft ook negatieve gevolgen voor hun persoonlijke en sociale ontwikkeling, zoals staat beschreven in punt 2. Indra verteld dat het school maatschappelijk werk zich niet allen met de leerlingen bezig houdt, al is dit wel de primaire doelgroep, het school maatschappelijk werk houdt zich ook bezig met de ouders en de leerkrachten. Van groot belang is dat er wordt samengewerkt naar een goed contact met de ouders in belang van het kind.

Het school maatschappelijk werk vormt een brugfunctie tussen de school, de leerling en zijn thuissituatie en sociale omgeving.

Hoofdstuk 4 onderzoek:

Inventariserend onderzoek: het onderzoek die ik heb uitgevoerd is een inventariserend onderzoek. Ik wilde informatie vergaren over de situatie van jeugdcriminaliteit op de Koningin Beatrixschool. Het doel van het onderzoek is om een advies uit te brengen aan de basisschool naar aanleiding van een belevingsonderzoek van de leerlingen op de Koningin Beatrixschool.(13)

De vraagstelling:

Ik heb gekozen voor een imago onderzoek. Ik had het onderzoek net zo goed op een zogenaamde witte school in Zoetermeer uit kunnen voeren, maar de Schilderswijk staat bekend om de criminaliteit. Toen ik via het nieuws vernam dat de criminaliteit vaak al plaatsvindt voor het twaalfde jaar leek het me interessant om te kijken in hoeverre de jeugdcriminaliteit als probleem wordt ervaren door de leerlingen zelf op een zwarte school in een zogenaamde zwarte wijk.

Tegelijkertijd is het een marktonderzoek doordat ik wil weten of men bekend is met de vele vormen van jeugdhulpverlening.

De vraagstelling van dit onderzoek luidt dan ook: *hoe ervaren de leerlingen van de Koningin Beatrixschool jeugdcriminaliteit op school.*

4.1 het onderzoeksontwerp

Ik heb gekozen voor eens schriftelijke enquête die door de leerlingen van de groepen zes, zeven en acht werden ingevuld. Ik heb voor deze groepen gekozen omdat er expliciet in krantenartikelen wordt vermeld dat de jeugdcriminaliteit van de leeftijd van twaalf jaar naar de leeftijd van voor de tien jaar verschuift. (14) De heer Lammers heeft mij geholpen bij het maken van de vragenlijst. Hij vond het overzichtelijk om de vragenlijst in diverse clusters te verdelen. De vragenlijst is dan makkelijk voor de kinderen in te vullen en de vragen lopen vloeiend in elkaar over.

1. Cluster geweld.
2. Cluster diefstal.
3. Cluster pesten.
4. Cluster oplossingen.

De vragenlijst moest voor de veelal allochtone leerlingen goed te lezen zijn en overzichtelijk zijn. Ik heb de vragenlijst dan ook bij een grafisch ontwerper gebracht die er een overzichtelijke lijst van heeft gemaakt.

Ik heb vervolgens de directeur van de school uitleg gegeven over de vragenlijsten. Het leek mij niet handig als de leerlingen de vragenlijsten mee naar huis zouden nemen, aangezien de ouders zich er mee konden gaan bemoeien. De kinderen zouden de lijst dan niet anoniem kunnen invullen.

De heer van Gaalen heeft tijdens een vergadering met de leerkrachten uitleg gegeven over de vragenlijsten. Alle leerkrachten van de groepen 6,7 en 8 hebben vijftien minuten van de lestijd uitgetrokken om de leerlingen de lijsten te laten invullen. Na een week kon ik alle lijsten ingevuld ophalen.

Ik heb het onderzoek verwerkt met Miranda Takes, studente psychologie aan de Universiteit van Leiden. Zij werkt met het onderzoeksverwerking programma SPSS11.0. Nadat de gegevens waren ingevuld kwamen er allemaal tabellen en grafieken naar voren. Bij elke grafiek heb ik een evaluatie geschreven met betrekking tot de vraag. De meerkeuze vragen zijn in grafieken en tabellen verwerkt. De openvragen staan vermeld in hoofdstuk 4.2 de beleving van de leerlingen en bij de aanbevelingen aan de school.

Dit onderzoek met bijgevoegde adviesnota zal ik aan de Koningin Beatrixschool overhandigen.

4.2 de resultaten van het onderzoek:

seks

		Frequenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	vrou w	46	53,5	53,5	53,5
	man	40	46,5	46,5	100,0
	Total	86	100,0	100,0	

groep

		Frequenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	groep 6	21	24,4	24,4	24,4
	groep 7	33	38,4	38,4	62,8
	groep 8	32	37,2	37,2	100,0
	Total	86	100,0	100,0	

Ik heb voor het onderzoek gekozen voor de groepen zes, zeven en acht. Het zijn relatief kleine klassen. Zo heb je twee groepen zes, twee groepen zeven en twee groepen acht. In totaal zijn er 86 vragenlijsten ingevuld.

geweld1

		Frequenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ja	75	87,2	87,2	87,2
	nee	11	12,8	12,8	100,0
	Total	86	100,0	100,0	

Bij geweld 1 luidde de vraag: heb jij wel eens iemand gepest. Hierop antwoordde 87.2% ja en 12.8% zegt nooit iemand gepest te hebben.

geweld2

		Frequenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ja	80	93,0	93,0	93,0
	nee	6	7,0	7,0	100,0
	Total	86	100,0	100,0	

Bij geweld 2 luidde de vraag word jij wel eens uitgescholden. 93% antwoordde hierop ja. Dat is een relatief hoog percentage. Bijna iedereen zegt wel eens te worden uitgescholden.

geweld3

	Freque ncy	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ja	69	80,2	80,2	80,2
nee	17	19,8	19,8	100,0
Total	86	100,0	100,0	

Bij geweld drie luidde de vraag: ben jij wel eens geslagen door iemand? 80.2% zegt wel eens door iemand geslagen te zijn. En 19.8% zegt nog nooit door iemand geslagen te zijn.

geweld4

	Freque ncy	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid alleen	38	44,2	44,2	44,2
met meer mensen	30	34,9	34,9	79,1
nvt	17	19,8	19,8	98,8
11,00	1	1,2	1,2	100,0
Total	86	100,0	100,0	

Bij geweld 4 luidde de vraag: toen jij geslagen werd, was je toen alleen of met meerdere mensen? 44.2% was alleen toen hij werd geslagen. 34.9% was met meerdere mensen toen hij werd geslagen. En 19.8% heeft bij geweld drie ingevuld nooit te zijn geslagen. 1.2% heeft niets ingevuld.

geweld5

	Freque ncy	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid op school	27	31,4	31,4	31,4
op straat	27	31,4	31,4	62,8
ergens anders	15	17,4	17,4	80,2
nvt	17	19,8	19,8	100,0
Total	86	100,0	100,0	

Bij geweld 5 luidde de vraag: waar was je op het moment toen je werd geslagen?

31.4% was op dat moment op school.

31.4% was op dat moment op straat aan het spelen.

17.45 was op dat moment ergens anders (bijvoorbeeld thuis)

19.8% heeft bij geweld drie ingevuld nooit te zijn geslagen.

diefstal1

		Frequenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ja	61	70,9	70,9	70,9
	nee	24	27,9	27,9	98,8
	3,00	1	1,2	1,2	100,0
	Total	86	100,0	100,0	

Bij diefstal 1 luidde de vraag: heeft iemand wel eens wat van je gestolen?

Bij 70.9% van de leerlingen is wel eens wat gestolen.

Bij 27.9% is niets gestolen. Overig heeft niets ingevuld.

diefstal2

		Frequenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	,00	3	3,5	3,5	3,5
	op school	31	36,0	36,0	39,5
	op straat	23	26,7	26,7	66,3
	ergens anders	15	17,4	17,4	83,7
	4,00	14	16,3	16,3	100,0
	Total	86	100,0	100,0	

Bij diefstal 2 luidde de vraag: waar was je op dat moment?

diefstal3

		Frequenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ja	31	36,0	36,0	36,0
	nee	55	64,0	64,0	100,0
	Total	86	100,0	100,0	

Bij diefstal drie luidde de vraag: heb jij wel eens wat van iemand gestolen?

36% zegt wel eens wat van iemand gestolen te hebben.

64% zegt nog nooit iets van iemand gestolen te hebben.

diefstal4

		Frequenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ja	25	29,1	29,1	29,1
	nee	61	70,9	70,9	100,0
	Total	86	100,0	100,0	

Bij diefstal 4 luidde de vraag: ben je wel eens overvallen?

29.1% zegt wel eens te zijn overvallen.

70.9% zegt nog nooit te zijn overvallen.

pesten1

	Freque ncy	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ja	76	88,4	88,4	88,4
nee	10	11,6	11,6	100,0
Total	86	100,0	100,0	

Bij pesten 1 luidde de vraag: ben jij wel eens door iemand gepest?

88.4% zegt wel eens door iemand gepest te zijn.

11.6% zegt nog nooit gepest te zijn.

pesten2

	Freque ncy	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid knijpen	37	43,0	43,0	43,0
schelden	18	20,9	20,9	64,0
Slaan	13	15,1	15,1	79,1
Schoppen	7	8,1	8,1	87,2
achtern volgen	2	2,3	2,3	89,5
nvt	9	10,5	10,5	100,0
Total	86	100,0	100,0	

Bij pesten twee luidde de vraag: wat deed degene die jou heeft gepest?

43% zegt wel eens geknepen te zijn.

64% zegt wel eens uitgescholden te zijn.

15.1% zegt wel eens te zijn geslagen

8.1% zegt wel eens te zijn geschopt.

2.3% zegt wel eens te zijn achtervolgd.

10.5% heeft bij pesten 1 (ben jij wel eens door iemand gepest) nee ingevuld.

pesten3

	Freque ncy	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ja	74	86,0	86,0	86,0
nee	12	14,0	14,0	100,0
Total	86	100,0	100,0	

Bij pesten drie luidde de vraag: pest jij zelf wel eens mensen?

86% zegt wel eens iemand gepest te hebben.

14% zegt nog nooit iemand gepest te hebben.

oplossing1

		Frequenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ja	50	58,1	58,1	58,1
	nee	36	41,9	41,9	100,0
	Total	86	100,0	100,0	

Bij oplossingen 1 luidde de vraag: vind jij dat er op school genoeg aandacht wordt besteed aan het onderwerp jeugdcriminaliteit?

58.1% zegt dat er voldoende aandacht op school aan het thema jeugdcriminaliteit wordt besteed.

41.9% zegt dat er niet voldoende aandacht aan het onderwerp wordt besteed.

oplossing2

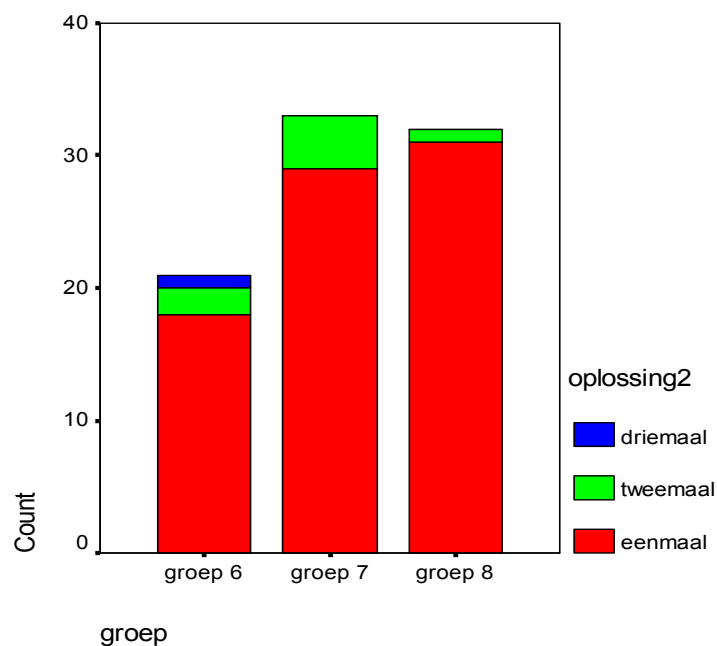
		Freq uenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Leraar	78	90,7	90,7	90,7
	Begeleider op school	7	8,1	8,1	98,8
	Maatschapp elijk werker	1	1,2	1,2	100,0
	Total	86	100,0	100,0	

Bij oplossingen twee luidde de vraag: waar kunnen jullie terecht als er iets gebeurd?

90.7% zegt bij een leraar terecht te kunnen als er iets gebeurd.

8.1 % zegt bij een begeleider op school terecht te kunnen.

En 1.2% zegt bij de maatschappelijk werker op school terecht te kunnen.

In bovenstaande grafiek staat eenmaal voor een leraar, tweemaal voor de begeleider op school en driemaal voor de maatschappelijk werker.

oplossing3

		Frequenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	jeugdz org	82	95,3	95,3	95,3
	Wijkag ent	3	3,5	3,5	98,8
	buurtce ntrum	1	1,2	1,2	100,0
	Total	86	100,0	100,0	

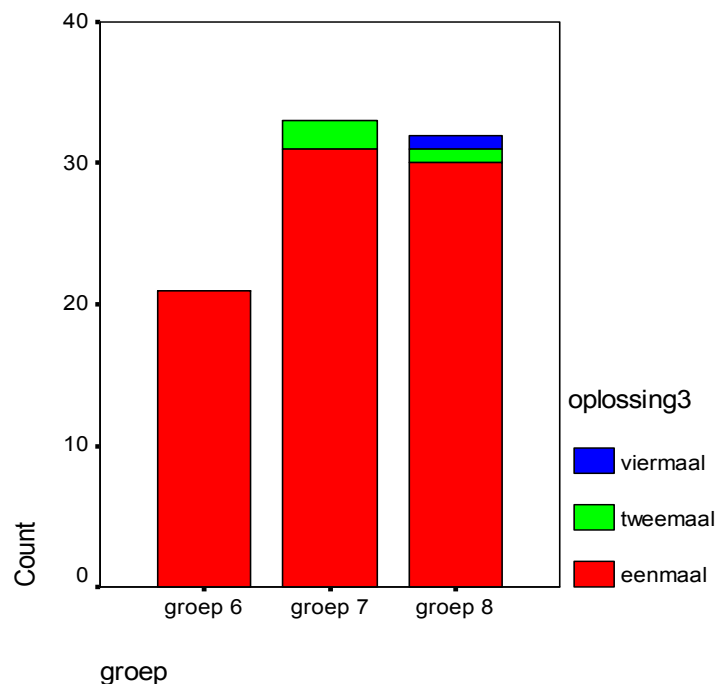
Bij oplossing drie luidde de vraag: zijn er buiten de school, instellingen waarvan je de naam kent of wel eens heen bent geweest om hulp te zoeken?

95.3% zegt de naam Jeugdzorg te kennen of er wel eens hulp te hebben gezocht.

3.5% is op de hoogte van de wijkagent.

1.2% is op de hoogte van een wijkcentrum in de buurt en heeft er wel eens hulp gezocht.

Niemand zegt hulp te hebben gezocht bij een maatschappelijk werker.

In bovenstaande grafiek staat eenmaal voor Jeugdzorg, tweemaal voor de wijkagent en driemaal voor het buurtcentrum.

oplossing4

	Freque ncy	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ja	79	91,9	91,9	91,9
nee	7	8,1	8,1	100,0
Total	86	100,0	100,0	

Bij oplossing vier luidde de vraag: kan jij thuis om hulp vragen als dat nodig is?

91.9% zegt thuis om hulp te kunnen vragen.

8.1% zegt niet om hulp te kunnen vragen.

oplossing4.1

	Freque ncy	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Vader	36	41,9	41,9	41,9
Moeder	32	37,2	37,2	79,1
Broer	11	12,8	12,8	91,9
Zus	7	8,1	8,1	100,0
Total	86	100,0	100,0	

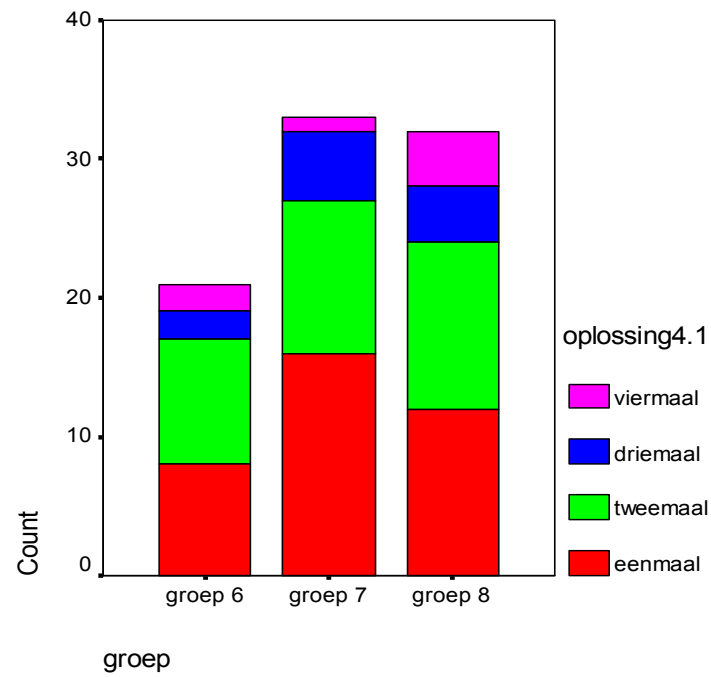
Bij oplossing vier luidde de vraag: bij wie kan jij thuis terecht met je probleem? Hierbij konden meerdere antwoorden worden ingevuld.

41.9% kan bij zijn vader terecht.

37.2% kan bij zijn moeder terecht met zijn probleem.

12.8% zegt bij zijn broer terecht te kunnen met zijn probleem.

8.1% zegt bij zijn zus terecht te kunnen.

Bij bovenstaande grafiek staat eenmaal voor vader, tweemaal voor moeder, driemaal voor broer en viermaal voor zus.

De beleving van de leerlingen:

Een vraag voor de leerlingen was hoe zij zich voelde tijdens hetgeen gebeurd is en hoe zij het hebben ervaren.

Hieronder een kleine selectie van de antwoorden.

Bijna iedereen vertelde het allemaal erg te vinden en de meeste van hen zijn ook er geschrokken.

- Een leerling heeft een overval meegemaakt en is zo geschrokken dat hij het nodig acht om het thema jeugdcriminaliteit op school te bespreken.
- Een leerling vertelt op school te worden gepest. Die leerling vindt het niet leuk als de leerkracht het probleem niet bespreekbaar maakt.
- Een leerling vertelt iemand geslagen te hebben. Diegene vertelt hier erg veel spijt van te hebben.
- Kinderen zeggen het erg vervelend te vinden wanneer ze worden uitgescholden. Ze voelen dit als een vorm van kindermishandeling.
- Kinderen van buiten de school dagen de leerlingen uit. De leerlingen voelen zich hierdoor bedreigd.

Hoofdstuk 5 Een advies:

In de vragenlijst die aan de kinderen heb uitgedeeld hadden de vragen 13 en de laatste vraag met betrekking tot de aanbevelingen die zij aan school wilden geven.

Van de 86 ingevulde onderzoeken zal ik 31 van de antwoorden hieronder weergeven. Veel kinderen vinden dat er films in de klas vertoond moeten worden. En een groot deel van de leerlingen vinden dat er heel veel op school aan het thema gedaan wordt.

Vervolgens zal ik mijn eigen advies uitbrengen aan de school. Dit advies is totstandgekomen door de theorie die ik heb verwerkt in deze opdracht en de adviezen van de leerlingen.

1. Doordat veel kinderen naar verkeerde films kijken zoals scream krijgen kinderen een verkeerd inzicht van wat de werkelijkheid is. Leraren kunnen hierop inspelen door te vertellen dat dit niet de werkelijkheid is. Zij kunnen de kinderen meer educatieve films laten zien.
2. Er moet iemand op school komen in een specifieke klas voor kinderen die bang zijn voor jeugdcriminaliteit. Degene die op school komt is iemand die zelf dader dan wel slachtoffer is. De les wordt anoniem gegeven en de leerkrachten stellen de ouders er niet van op de hoogte.
3. De leerkrachten kunnen de leerlingen boeken laten lezen. Hierin moet naar voren komen dat de leerlingen als broer en zus met elkaar om moet kunnen gaan.
4. Dat iemand iets komt vertellen op school over jeugdcriminaliteit en de gevolgen ervan.
5. Door klassikaal te praten over jeugdcriminaliteit.
6. Te zorgen voor een goede vertrouwenssfeer in de klas.
7. Iedere dag met elkaar in een kringgesprek praten met elkaar over eventuele problemen en elkaar dan waarderen.
8. Wanneer er onenigheid op school ontstaat vrede maken en met elkaar verder spelen. Is de ruzie zo erg dan moeten de kinderen leren weg te lopen van de problemen en ergens anders gaan spelen.
9. Een educatieve film in de les te laten zien. In de film moet duidelijk naar voren komen hoe je moet handelen als je in aanraking komt met jeugdcriminaliteit.
10. In de klas je verhaal te vertellen als je iets mee hebt gemaakt.
11. In clubverband met elkaar praten. In dat clubje zit dan ook degene waar de leerling ruzie mee heeft gemaakt.
12. Door de leerlingen werkstukken te laten maken. Doordat de kinderen dan actief met het probleem jeugdcriminaliteit bezig zijn worden ze meer alert op de bestaande problematiek.
13. Iemand van de Politie of van de Kindertelefoon op school laten komen. Zij kunnen vertellen wat de huidige problematiek is en wat de leerlingen kunnen doen aan dit probleem.
14. Bij 1 vragenlijst komt naar voren dat er op school veel gevochten wordt. De leerkrachten zijn vaak alert op de scheldpartijen. Die alertheid wordt zeer gewaardeerd door de leerlingen.

15. Er wordt een les gewijd aan jeugdcriminaliteit. Iedere leerling schrijft op een briefje wat hij denkt dat er aan gedaan kan worden. De briefjes gaan allen in een doos. De leerkracht trekt 1 voor 1 een briefje uit de doos en leest voor wat de leerlingen vinden dat er aan het probleem jeugdcriminaliteit gedaan kan worden. Zo zijn de leerlingen actief bij de les betrokken.
16. Door gezamenlijk met de ouders en de leerkrachten te praten over de huidige jeugdcriminaliteit.
17. Door middel van spelvorm de leerlingen actief bij het probleem betrekken.
18. Door in clubvorm (de club bestaat uit degene waar een leerlinge ruzie mee heeft gekregen) naar een film te kijken waar een geschil naar voren komt. Samen kunnen zij de film evalueren.
19. Wanneer er onenigheid is ontstaan gelijk vrede met elkaar sluiten.
20. Zorgen dat er op school altijd iemand aanwezig is van de politie. Wanneer er bedreigingen ontstaan kan de leerling direct bij de politie terecht.
21. In klassikaal verband praten over de problemen. Om beurten kunnen de leerlingen de gedupeerde raad geven.
22. Wanneer er klassikaal gepraat wordt over iemand die gedupeerd is door middel van jeugdcriminaliteit ingaan op de gevoelens van de gedupeerde.
23. Zorgen dat de school een veilige omgeving is waar niet wordt gevochten. Van vechten kan oorlog ontstaan en dat vinden de leerlingen in Nederland niet nodig.
24. De kinderen duidelijk laten maken dat de Koningin Beatrixschool een Christelijke school is. God wil niet dat er ruzie ontstaat tussen leerlingen.
25. Leerlingen adviseren dat er aandacht moet worden besteed aan groepsdruk. Kinderen moeten leren nee te zeggen. Zodra een kind wordt meegenomen op het criminele pad is het volgens de leerlingen van belang dat zij afstand kunnen doen van de groep.
26. Wanneer er jeugdcriminaliteit al op vroege leeftijd wordt gesignaleerd moet er al een notitie bij de Politie komen te liggen. Een keer kan door de beugel maar wanneer er een twee keer komt dat moet er een straf volgen.
27. Kinderen die zich op school schuldig maken aan jeugdcriminaliteit moeten geschorst worden.
28. Leerkrachten moeten eventuele problemen al vroegtijdig kunnen signaleren.
29. Mensen moeten meer open voor elkaar staan en beter naar elkaar luisteren, zo ontstaat er een betere wereld.
30. Wanneer er problemen ontstaan moet er een club komen. Alle clubleden hebben een pasje. Leerlingen van buitenaf kunnen niet in het clubje komen.
31. Leerlingen vinden het belangrijk dat er op school niet gediscrimineerd wordt.

Als eerste wil ik benadrukken dat ik het huidige Brede Buurtschool project en de visie van de school zelf prima op elkaar aansluiten. De punten waar aandacht aan besteed moet worden gebeurt ook. De samenwerking met diverse instelling verloopt vlekkeloos zelfs na het faillissement van de Stichting Ondernemend Welzijn.

Er zijn echter wel een paar punten waar de school aandacht aan kan besteden.

Ten eerste is dat de moeizame samenwerking met de ouders van de leerlingen. Zij hebben een nog grotere achterstandspositie ten opzichte van hun kinderen. Er heerst een gevoel van onbegrip vanwege de taalbarrière. De leerkrachten dienen er ten eerste te zijn voor de kinderen maar zouden daarnaast de ouders kunnen helpen met initiatieven te bedenken zodat de kinderen geen crimineel gedrag meer gaan vertonen.

In de theorie komen meerdere factoren naar voren waaruit blijkt dat jongeren crimineel gedrag vertonen. Met name de buurt waarin ze opgroeien en de leefomstandigheden van de kinderen maakt dat zij de verkeerde normen en waarden hanteren.

Daarnaast blijkt dat veel allochtone jongeren te kampen hebben met een identiteitscrisis. Deze crisis ontstaat doordat zij uit een land komen waarin andere normen en waarden goed zijn. Deze normen en waarden kunnen in sommige situaties in strijd zijn met de normen en waarden die in Nederland gelden. De kinderen weten hierdoor niet wat goed en fout is. Daarnaast hebben de kinderen een taalachterstand wat voor de nodige onzekerheid kan zorgen.

Veel jongeren die crimineel gedrag vertonen zijn niet in staat hun vrije tijd zinvol in te delen. In vele gevallen is er geen geld voor sportclubs of andere verenigingen. In plaats van dat de jongeren iets nuttigs met de vrije tijd doen, hangen ze op straat rond. Hier ontstaan de jeugdcriminaliteit. De jongeren worden van het hangen baldadig en gaan hun grenzen verleggen.

De school zou een themawEEK kunnen organiseren voor de leerlingen en de ouders. Behalve dat de leerlingen worden betrokken bij de themawEEK die gaat over jeugdcriminaliteit, moeten de ouders, het school maatschappelijk werk, de wijkagent en andere instellingen als opbouwwerk en buurthuizen betrokken worden bij de themawEEK.

Het doel van die week is de kinderen en ouders inzicht geven in de huidige problematiek. De leerlingen geven aan dat ze het interessant vinden als een dader komt vertellen over hoe het leven als crimineel is en wat voor nadelige gevolgen dit heeft op zijn leven.

Daarnaast zouden de kinderen het interessant vinden als zij werkstukken kunnen maken over jeugdcriminaliteit. Hier worden ze zelf gestimuleerd tot nadenken over de problematiek. De kinderen kunnen hun eigen visie weergeven over het probleem. De leerlingen kunnen werkstukken maken over diverse onderwerpen als:

- Diefstal
- Geweld
- Pesten
- Vernielingen

Deze werkstukken kunnen ze dan aan de leerkrachten geven maar ook aan de wijkagent. Hij kan inspelen op de belevingswereld van de kinderen.

In de themawEEK komen gastsprekers voor de ouders en de leerlingen. Deze gastsprekers zijn mensen van buurthuizen en opbouwwerk. Zij kunnen de samenhang tussen ouders en leerlingen bevorderen. Hierboven staat beschreven dat de jeugdcriminaliteit ontstaat doordat jongeren de vrije tijd niet goed kunnen indelen. De ouders nemen vanwege de taalachterstand niet het initiatief tot het organiseren van activiteiten.

De buurthuizen en het opbouwwerk kunnen de ouders hierbij hulp aanbieden.

In de vrije tijd kunnen de jongeren dan gaan voetballen of bijvoorbeeld gaan knutselen. Daarnaast vergroot de naamsbekendheid van de buurthuizen. En zullen zij meer kinderen en ouders ontvangen.

Echter wat jammer is dat het school maatschappelijk werk niet bij alle leerlingen en ouders bekend is evenals de komst iedere maand van de wijkagent.

De themawEEK kan een dag besteden aan de naamsbekendheid van het school maatschappelijk werk en de wijkagent. Zij werken namelijk nauw samen.

De kinderen en de ouders moeten weten dat er een vertrouwenspersoon is waar zij heen kunnen gaan.

De maatschappelijk werker kan klassikaal vertellen wie zij is en wat zij doet.

De ouders van de leerlingen worden voor deze kennismaking uitgenodigd in de klas van hun kind

De maatschappelijk werker kan de ouders en kinderen een gevoel geven van vertrouwelijkheid en veiligheid en zo nodig doorverwijzen naar instellingen die voor hen geschikt zijn.

De politie komt na de maatschappelijk werker zich voorstellen aan de leerlingen en ouders. De samenwerking tussen het schoolmaatschappelijk werk en de wijkagent wordt hier duidelijk. Daarnaast kan de politie zijn functieomschrijving geven en een videoband laten zien over de werkzaamheden van een politieagent. De ouders en de leerlingen zijn dan gelijk bekend met de wijkagent. Vervolgens gaan de lessen verder en gaan de ouders naar huis toe.

Als afsluiting van de themawEEK komt Bureau HALT voorlichting geven. Zij kunnen de HALT en de STOP reactie aan de kinderen uitleggen.

De kinderen en de ouders zijn een week lang betrokken geweest bij de jeugdcriminaliteit. Een week lijkt erg lang maar is het in mijn optiek niet. De ouders zijn vaak niet bekend met het hulpverleningsaanbod en de mogelijkheden waar de kinderen hun vrije tijd zinvol kunnen indelen.

Door een week lang de ouders en leerlingen te laten werken aan een project als jeugdcriminaliteit worden zij gedwongen na te denken over de situatie waarin zij verkeren. Door een realistisch beeld aan de kinderen te weerspiegelen zullen zij na een week hard werken aan de themawEEK wellicht eerst nadenken voordat zij zich toelaten in criminele handelingen.

Na de week zal er een betere samenwerking plaatsvinden tussen de ouders onderling en de school. De ouders worden gemotiveerd de kinderen te helpen de vrije tijd zinvol in te vullen. Hier wordt de nodige samenwerking verwacht.

Daarnaast zal er een betere samenwerking zijn tussen de ouders en de school doordat de ouders zich ondanks de achterstandspositie betrokken voelen bij de school en hun kinderen.

Overzicht themaweek:

- De school biedt een veiligheidsplan aan waarin staat beschreven dat kinderen zichtbare criminaliteit moeten melden aan de leerkrachten. De kinderen bekend zijn met diverse instellingsinstanties. Er een gevoel van veiligheid ontstaat op school.
- De kinderen maken werkstukken over diverse thema's.
 - Diefstal
 - Geweld
 - Pesten
 - Vernielingen
- Leerlingen en ouders worden bekend gemaakt met de buurthuizen en het opbouwwerk en worden gestimuleerd en gemotiveerd om zelf initiatieven uit te voeren.
- De school maatschappelijk werker stelt zich voor aan ouders en leerlingen en beschrijft de werkzaamheden.
- De wijkagent stelt zich voor aan ouders en leerlingen en beschrijft de werkzaamheden.
- Een laatste dag van de themaweek komt er een instelling zoals Bureau HALT voorlichting geven over de werkzaamheden en de bestaande straffen die er bestaan voor de jongeren.

Procesevaluatie en dankwoord:

Begin september ben ik begonnen met het afstudeerproject. Ik heb er toen voor gekozen om het alleen te doen aangezien ik een hernia heb. De afstudeeropdracht behoort in groepen te worden uitgevoerd. Mijn mening is dat groepsleden van elkaar kunnen verwachten dat afspraken nagekomen dienen te worden. Ik kon die garantie niet bieden en heb Diana Landhuis om toestemming gevraagd of ik de afstudeeropdracht alleen mocht uitvoeren. Zij heeft hierin toegestemd.

Samen met Johan Peeters heb ik een onderwerp gekozen voor de afstudeeropdracht. Zelf wilde ik graag iets met de problematiek rondom jeugdcriminaliteit doen. Samen met hem heb ik een probleemstelling geformuleerd. Deze was: *hoe gaat een basisschool preventief om met jeugdcriminaliteit.*

Vervolgens heb ik het school maatschappelijk werk in Den Haag benadert. Het school maatschappelijk werk behoorde tot de stichting Ondernemend Welzijn. Yvonne Blom, (school maatschappelijk werkster in de Schilderswijk) nam mij mee naar de Koningin Beatrixschool. Hier ben ik tot de probleemstelling gekomen: *hoe gaat de Koningin Beatrixschool preventief om met jeugdcriminaliteit en hoe kunnen zij het huidige beleid veranderen?*

De stichting Ondernemend Welzijn ging eind december failliet, dit hield in dat ik geen opdrachtgever meer had. Indra Jankie heeft vervolgens de werkzaamheden van Yvonne Blom overgenomen en is opdrachtgever geworden van mijn afstudeeropdracht.

In totaal heb ik 6 gesprekken gehad met de opdrachtgever en meerdere malen telefonisch contact en via de e-mail. Samen hebben we de opzet van de afstudeeropdracht besproken en hebben we bekeken hoe ik alles het beste aan kon pakken.

De opdrachtgever heeft mij aan diverse werknemers van de school voorgesteld. De samenwerking met de school en de opdrachtgever is mijns inziens prima verlopen.

Graag zou ik dan ook iedereen willen bedanken die zich heeft ingezet voor mijn afstudeeropdracht:

- De Koningin Beatrixschool en de leerkrachten van de school. Voor de gastvrijheid en de tijd vrij te maken voor de vragenlijsten. Ook de leerlingen die met veel enthousiasme de vragenlijsten hebben ingevuld.
- Indra Jankie: zij heeft de taak van opdrachtgever serieus op zich genomen en de samenwerking liep erg goed.
- Johan Peeters: hij was mijn mentor tijdens het afstudeerproject. De ideeën over de afstudeeropdracht van Johan Peeters en mij kwamen overeen wat leidde tot een goede samenwerking.
- Dick Lammers: hij heeft geholpen met het samenstellen van een vragenlijst.
- Sergio van Sichem: hij heeft de vragenlijst grafisch vormgegeven.
- Miranda Takes: zij heeft geholpen bij de verwerking van de onderzoeksresultaten.
- Hennie Visser: hij heeft meegewerkt aan het interview dat ik met hem heb gehouden.

Bijlage 1: Steeds meer crimineeltjes onder de twaalf jaar.

Trouw 19 juni 1999

Steeds meer crimineeltjes onder de twaalf jaar

Van onze verslaggeefster

AMSTERDAM – De Amsterdamse politie heeft vorig jaar 247 crimineeltjes op het politiebureau vastgehouden, die jonger waren dan twaalf jaar. Volgens de politie zijn er in de categorie '12-minners' nog meer die op een of andere wijze met de politie in aanraking komen.

Het gaat vooral om kinderen die zich schuldig maakten aan geweldsdelicten, straafroof, zakkenrollerij en inbraken uit woningen, bedrijven en auto's, aldus een woordvoerder. Een aantal keren was er sprake van diefstal van auto's of brommers.

Kinderen onder de twaalf jaar kunnen strafrechtelijk niet worden vervolgd. Toch is de groep criminelen in die leeftijdsklasse groeiend. Als straf voor deze kinderen werd een aantal maanden geleden al landelijk de Stop-maatregel van kracht, een alternatieve sanctie voor kinderen onder de twaalf jaar die relatief kleine ver-

grijpen hebben gepleegd.

Het gevaar bestaat dat kinderen die op jonge leeftijd al met justitie in aanraking komen, een lange criminele carrière tegemoet gaan.

Daarom hebben verschillende steden besloten aandacht te besteden aan de jongste generatie criminelen. Binnenkort zal in Rotterdam een project van start gaan waarbij kinderen uit risicogroepen al vanaf jonge leeftijd worden gevolgd. Dit najaar zal in drie stadsdelen in Amsterdam-West eenzelfde soort project van start gaan, waarbij de kinderen zowel op school als thuis begeleiding krijgen.

Bij dit project werken politie en de hulpverlening samen met het basisonderwijs en andere betrokkenen. Daarbij zal ook veel aandacht zijn voor de ouders van kinderen die regelmatig met de politie in aanraking komen.

Les in normen en waarden op school

Van onze verslaggever
Raoul du Pré
DEN HAAG

Kinderen krijgen vanaf volgend jaar les in waarden en normen. Ook mogen basisscholen hun leerlingen, naast Engels, Franse en Duitse les gaan geven. Dat heeft het kabinet vrijdag besloten.

De voorstellen maken deel uit van de nieuwe 'kerndoelen' voor het basisonderwijs. In die doelen staat omschreven wat basisscholen hun leerlingen moeten bijbrengen om te kunnen functioneren in de maatschappij. Minister Van der Hoeven van Onderwijs wil scholen hierin meer vrijheid geven. De huidige 115 kerndoelen worden daarom teruggebracht tot 58 doelen. Dit geeft scholen meer gelegenheid het onderwijs aan te passen aan hun eigen leerlingenpopulatie.

Ook kunnen ze zich beter profileren ten opzichte van andere scholen, bijvoorbeeld door Franse of Duitse lessen te gaan geven. Nederland reageert hiermee op de Europese afspraken dat landen op jonge leeftijd het aanbieden van minstens twee vreemde talen stimuleren. 'Ik vind het belangrijk dat leerlingen zich optimaal kunnen voorbereiden op een beroepsleven waarin zij te maken krijgen met Frans- en Duitstalige handelspartners.'

Scholen zullen vanaf volgend jaar ook worden gestimuleerd om

al eerder dan in groep 7 te beginnen met het geven van Engelse les. De lessen in alle vreemde talen kunnen worden gegeven door *native speakers*. De groepsleerkracht houdt de eindverantwoordelijkheid voor de lessen.

Het onderwijzen in goed 'burgerschap' is een van de nieuwe kerndoelen voor het basisonderwijs. Het kabinet wil kinderen op jonge leeftijd respect bijbrengen voor 'algemeen aanvaarde waarden en normen'. Dit hoeft niet in een speciaal nieuw vak. De minister wijst erop dat het onderwerp ook aan de orde kan worden gesteld tijdens vakken als geschiedenis of gymnastiek, waar volgens de minister zaken aan de orde kunnen komen als 'elkaar helpen', 'op veiligheid letten' en 'elkaars mogelijkheden respecteren'.

Hoewel de meeste kerndoelen globaal zijn omschreven, wordt een uitzondering gemaakt voor fundamentele vakken als Nederlands en rekenen. Die zijn juist zeer precies omschreven. Dat is belangrijk om te garanderen dat alle basisschoolleerlingen kunnen rekenen op een gemakkelijke overgang naar het voortgezet onderwijs. Ook kinderen die verhuizen moeten op hetzelfde niveau naar een andere school kunnen overstappen.

De nieuwe kerndoelen zijn de afgelopen maanden al uitgebreid besproken met scholen, onderwijsorganisaties en andere betrokkenen. Er is over het algemeen positief op gereageerd.

Bijlage 3: De jongste crimineel is 6 jaar Volkskrant 2001

DE JONGSTE CRIMINEEL IS ZES JAAR

De leeftijd van de crimineel lijkt dalende. Sterk dalende; het aantal berichten over daders jonger dan twaalf jaar groeit. Haaglanden is een van de regio's waar de jongste criminelen sinds enige tijd systematisch worden gevolgd: „De ellende is groter dan we dachten.”

In 1997 registreerden de Halt-bureaus zo'n 900 kinderen onder de twaalf jaar die zich schuldig hadden gemaakt aan kleine criminaliteit, en nu in aanmerking zouden komen voor een stop-reactie. Sindsdien is er geen landelijke registratie geweest van zich misdragende kinderen.

Ter vergelijking: in Amsterdam werden in 1997 312 kinderen aangehouden die jonger waren dan 12 jaar. Vorig jaar waren dat 248 kinderen. De meesten maakten zich schuldig aan winkeldiefstallen, een enkeling aan een geweldsmisdrijf. Ook in de hoofdstad zal binnenkort een

project starten waarin ouders worden gewezen op hun verantwoordelijkheden. De proef met een opvoedende handreiking onder de noemer 'Stop' loopt in het hele land sinds 21 maart en zal een half jaar duren.

Criminaliteit Romana Abels

'Stenen zijn in op het moment. Messen hebben we de laatste tijd niet meer zo veel", zegt Els Segaar, maatschappelijk werkster van Jeugdzorg in de vergadering op vrijdagochtend. Paul van Oijen, deskundige op het bureau Jeugdzaken van politie Haaglanden, en Tasnim van den Hoogen van bureau Halt knikken. Inderdaad: messen hebben ze al een tijdje niet meer gezien. In de categorie gooien en smijten valt deze week een stel elfjarige jongens dat een aanrijding veroorzaakte door met eieren naar auto's te gooien én een zesjarige die om halfelf 's avonds nog buiten spelend een leeftijdsgenootje met een steen op het hoofd raakte.

Sinds februari van dit jaar komt het gezelschap van Jeugdzorg, bureau Halt, politie en Raad voor de Kinderbescherming in het Haagse hoofdbureau bijeen. Dan behandelt Paul van Oijen de rapportages van de politiebureaus die de afgelopen dagen zijn binnengekomen over crimi-

neeltjes die jonger zijn dan twaalf jaar.

Tien, elf namen heeft hij liggen, van kinderen die in de regio zijn opgepakt voor van alles en nog wat. Deze vrijdag is de jongste zes jaar, de oudste elf. Ze zijn opgepakt voor misdrijven van allerlei aard. Waren ze ouder dan twaalf geweest, dan zouden ze bestraft worden. Maar in het Nederlandse rechtssysteem bestaat geen mogelijkheid om zulke jonge kinderen vast te zetten. Sinds kort komen kinderen onder de twaalf in aanmerking voor een 'stop-reactie': een alternatieve leerstraf onder de hoede van bureau Halt, de organisatie die ook taak- en leerstraffen voor oudere kinderen voor zijn rekening neemt.

De smijtertjes zijn niet de ergste gevallen die de politie Haaglanden tegenkomt. Sinds februari, de start van het project, zorgt een tienjarig Marokkaans ventje bijvoorbeeld voor meer kopzorgen. Vorige week werd het joch voor de vierde keer opgepakt. Hij is een keer bij bureau Halt geweest, om daar te leren over normen en waarden en om samen

met een begeleider spijt te betuigen bij de winkel die hij had bestolen. Maar sindsdien geeft de vader de politie en bureau Jeugdzorg geen toestemming meer voor hun bemoeienis: het wordt er alleen maar erger van, beweert de vader. Nu medewerking van de ouders uitblijft, en de misdrijven aanhouden, is er nog maar één oplossing: De Raad voor de Kinderbescherming gaat werken aan een mogelijke uithuisplaatsing. „Die loopt grote kans echt crimineel te worden", zegt Van Oijen.

Justitie verwacht veel van het '12-minners'-project van de politie Haaglanden en soortgelijke projecten in andere politieregio's. Den Haag heeft de primeur van een 'cliëntvolgsysteem' in de computer, waarin alle overtredingen van kinderen worden bijgehouden. De samenwerking met bureau Halt, de bureaus Jeugdzorg en de Raad voor de Kinderbescherming zorgt voor een reactie die, zoals de regering wil, meestal vroegtijdig, snel en effectief is.

Uit verschillende onderzoeken is in-

middels gebleken dat ook kinderen die misdrijven plegen gestraft moeten worden, omdat crimineel gedrag van kwaad tot erger kan worden. Zo bleek uit een studie onder jonge criminelen in Enschede dat bijna de helft van de jeugdige Marokkanen die daar worden opgepakt voor een delict, al voor zijn twaalfde is begonnen met overtreden.

Uit een onderzoek van de Universiteit Leiden bleek dat politie en Kinderbescherming tot voor kort tientallen methoden benutte om een ontsprekend kind te begeleiden, maar intussen geen enkel beleid hadden omtrent de kleintjes. Terwijl in een Justitie-rapport van april nog werd gesteld: „Hoe jonger de leeftijd waarop kinderen worden blootgesteld aan risicofactoren, des te groter de kans dat zij zich vroeg in de puberteit ontwikkelen tot geweldplegers. Hoe groter het aantal risicofactoren waaraan een kind bloot komt te staan, des te groter is de kans op een blijvende ontsparing. Risicofactoren zijn een instabiele of conflictueuze gezinssituatie, gebrek aan orde en discipline op school en uitgaansgewoonten of alcohol”.

De Stop-reactie voor 'twaalf-minners', die in maart door Justitie werd ingevoerd, moet het gebrek aan discipline herstellen. Kinderen worden gewezen op hun verantwoordelijkheden. Ze worden streng toegesproken, moeten soms een opstel schrijven waarin ze zeggen dat ze spijt hebben van hun daad. Maar wat voor de politie belangrijker is, is dat bij

herhaalde ontsparing ook aan de ouders wordt uitgelegd welke taken bij het ouderlijk gezag horen. Want het zijn eigenlijk de ouders die straf moeten krijgen, als een zesjarige om elf uur 's avonds nog op straat rondloopt.

„We dachten: we doen het er even bij”, zegt politiemann Van Oijen. Maar in vijf maanden tijd werden 248 kinderen aangehouden voor een misdrijf. 184 van hen kwamen in aanmerking voor het 12-min project. 77 ouders kregen een bezoekje van Jeugdzorg. In honderd gevallen volgde een stop-reactie. En in zes gevallen was de situatie van ouders of kind dermate schrijnend, dat de Raad voor de Kinderbescherming eraan te pas moest komen.

Het merendeel van de vergripen bestond uit diefstalletjes. Brandstichtingen kwamen ook veel voor. Onschuldige fikies, maar ook branden met tienduizenden guldens schade. Een derde van de daders had de Nederlandse nationaliteit. Een derde was samengesteld uit Turken, Surinamers en Antillianen. En nog eens dertig procent van de jonge delinquentjes was Marokkaans.

„Daar moet je op reageren”, meent Van Oijen. „Het argument dat 'bij ons in Marokko' de politie op straat de orde moet handhaven, is voor de ouders geen excuus meer. In veel gevallen is het al de derde generatie. Die mensen moeten hun verantwoordelijkheid nemen.”

„De ellende is eigenlijk groter dan we dachten”, zegt Van Oijen. De politiemann

moest al na een paar maanden een collega inwerken om hem bij te staan in de vele zaakjes. Ook Segaar van Jeugdzorg doet de allerjongste crimineeltjes niet meer alleen: „Deze zomer komt er gelukkig een stagiaire bij.”

In het wetenschappelijke veld was er de afgelopen maanden slechts één wan-klank te horen: van drs. F. Imkamp, docent Jeugdrecht aan de Katholieke Universiteit Nijmegen. Imkamp las Pietje Bel er nog eens op na. En voorzichtig vroeg hij zich af of de samenleving niet te ver gaat in het afstraffen van kattenkwaad en bellentrekkerij. „Als mijn zoontje van vijf voor de derde keer komt klagen dat een ander jongetje met zand gooit, dan zeg ik: dan gooi jij toch terug!”

Het Haagse team van Jeugdzorg, Halt en politie weet van die kritiek. „Het moet niet te gek worden”, zegt Van Oijen. De jongens van acht die zijn aangehouden omdat ze belletje trokken, of dat stel dat een pesterig liedje zong over de buurvrouw, komen eraf zonder strafwerk. En ook het jongetje wiens ouders naar het politiebureau kwamen om hulp kunnen het vergeten. De ouders wilden dat de politie het kind, dat niet naar hen luisterde, zou straffen. „Daar kunnen we niet aan beginnen”, zegt Els Segaar streng. „Die moeten naar het adviesbureau voor opvoedingsadviezen. De kans is groot dat we hem later weer tegenkomen, en dat de ouders dan zeggen: we hebben overal om hulp gevraagd en nergens gekregen.”

Bijlage 4: de vragenlijst voor de kinderen.

Voetnoten:

- (1) Artikel steeds meer crimineeltjes onder de twaalf jaar. Trouw 19 juni 1999.
- (2) Project Preventie van Jeugddelinquentie Haarlem.
- (3) Artikel les in normen en waarden op school. Volkskrant 2004.
- (4) Rapport van Montfrans “met de neus op de feiten”. www.justitie.nl
- (5) Preventie project Drenthe.
- (6) Preventie project Den Haag.
- (7) STOP reactie. www.HALT.nl.
- (8) Contourennet OM en preventie. www.justitie.nl.
- (9) Rapport “signalen voor toekomstig crimineel gedrag. www.justitie.nl.
- (10) Criminaliteit van allochtone jongeren. Huub Angenent.
- (11) Brede Buurtschool project. Koningin Beatrixschool.
- (12) Plan schoolgericht maatschappelijk werk ondernemend welzijn. M. Deijl en S.Jankie.
- (13) Praktijkgericht onderzoek in zorg en welzijn. F. Mighelbrink.
- (14) Artikel misdadigers in spe zijn op jonge leeftijd te herkennen. Volkant 1 april 2000.

Literatuurlijst:

*Jeugdcriminaliteit: Thematische knipselkrant.

*Brede Buurtschool project. Uitgave Gemeente Den Haag en samenwerkende scholen.

*Schoolgericht maatschappelijk werk Ondernemend Welzijn.

Geschreven door: M. Deijl En S. Jankie.

*Criminaliteit van allochtone jongeren. Feiten, oorzaken en achtergronden.

Geschreven door: Huub Angenent.

*Praktijkgericht onderzoek in zorg en welzijn.

Geschreven door: F. Mighelbrink.

Diverse Internetsites:

- www.justitie.nl
- www.HALT.nl
- www.jeugdzorg.nl

Verder heb ik gezocht via diverse zoekmachines naar relevante informatie met betrekking tot deze afstudeeropdracht.